

Jesaia

Lau sê buku tonec ɳaê kêpi propete kapôêŋ Jesaia, taŋ gêmoa nom gêdêŋ jala 800 ma 700 ɳasawa gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nom naŋ. Eŋ gêjam kôm aŋga Jerusalem. Lau tokauc, taŋ sêkip Bibolo ɳam sa naŋ, nêŋ ɳalêlôm kêpi tagen gebe buku ɳabiŋ ɳagêdô ɳam kêsêp Jesaia tau, mago biŋ ɳagêdô ɳam kêsêp lau teŋ, taŋ sêmoa nom têdaguc Jesaia naŋ. Èsêac sêjam kauc lau tendoc sêwê kaiŋ buku ɳabiŋ sêwiŋ propete, mago biŋ tonec gêc awê gebe lau sêkatoŋ papia ɳagêdô sa kêtû Jesaianê buku. Biŋ taŋ kêsêp papia tau naŋ, gêjac miŋ gamêŋ Judaŋa ɳamiŋ, taŋ kêsa gêdêŋ ɳasawa ec baliŋ amboac jala 200.

Môkêlatu 1-39 Môkêlatu tonec gêjac miŋ gamêŋ Judaŋa ɳagêŋwapac ɳanô teŋ. Lau Asuria sebe sejon gamêŋ Judaŋa. Jesaia gêlic gebe lau Juda nêŋ ɳacjo ɳanô lau Asuria atom, ɳacjo ɳanô lau tau nêŋ sec to tanjenpêc gêdêŋ Anôtône biŋ ma nêŋ sêkêŋ gêwiŋ kwalecŋa. Propete gêjac biŋsu nê lau to gêjam dôŋ ɳagêdô gwalêkiŋ gebe êkalem lau to nêŋ gejobwaga gebe sêsa nêŋ lêŋ tobingêdêŋ ma tomêtôc gêdêŋgeŋ. Eŋ gêlêŋ biŋ to kêkêŋ puc èsêac gebe èsêac embe sêkêŋ tanjeŋ Anôtô atom, go têtap gêŋwapac sa ma sênaŋa. Anôtô oc êmêtôc èsêac ɳabiŋ gêjam sêga, mago biŋ Anôtô ênam mec lau-sêsap-eŋ-tôŋwaga kêsêp môkêlatu tonec gêwiŋ. Jesaia amboac tonanjen kêsôm kêtû têm wamaŋa teŋ, taŋ oc ênêc nom naŋ, ma Dawidnê wakuc teŋ oc êmêŋ taŋ êtu kiŋ ɳanô tau naŋ.

Môkêlatu 40–55 Lau teto môkêlatu tonec gêdêñ tanj lau Juda taêsam sêngôj kapoacwalô aŋga Babel naŋ. Nêŋ ɻacjo sejoŋ êsêac e sêkêŋ mateŋ ñanô teŋ kêtiam atom. Propete kêsôm jaŋ ɻajam lasê gebe Têlageŋ oc Anôtô êŋgamboac nê lau su aŋga kapoacwalô ma êwê êsêac sêmu sêna nêŋ malacmôkê Jerusalem êtiam gebe sêncac m nêŋ lêŋ wakuc teŋ. Biŋ towae gêjam sêga gêc môkêlatu tonec gebe Anôtô kêtua lau-m samob nêŋ lêŋ ɻatau. Ma biŋ teŋ, tanj Anôtô taê gêjam kêpi nê lau naŋ, tonec gebe eŋ êsakiŋ êsêac sêndêŋ lau-m nomja samob sêna, ma eŋ ênam mec lau nomja samob êtu Jerusalemna.

Nasêbu tanj kêsôm gebe “Anôtônê sakiŋwaga” naŋ, têtu ɻasêbu towae, tanj lau sêjala kêtua tôŋ gêc Biŋlênsêm Laŋwaŋa naŋ.

Môkêlatu 56–66 Môkêlatu tonec ɻabiŋ kêkanôŋ lau, tanj sêmu sêja Jerusalem naŋ. Êsêacnêŋ ɻalêlôm ñatutuc, tec propete gêjac êsêac têntac tôŋ ma kêsôm kêtua tôŋ gebe Anôtô êŋgôm nê biŋ, tanj gêjac mata gêdêñ nê lau naŋ, ñanô êsa.

Biŋ ɻagêdô kêkanôŋ biŋgêdêñ to mêtôc gêdêñ ma biŋ ɻagêdô gêlêŋ biŋ lau gebe sêmansaŋ om to sêkêŋ da ma teteŋ mec. ɻalô towae teŋ gêc 61:1-2. Gêdêñ tanj Apômtau Jesu kêkôc nê kôm sa naŋ, eŋ gêwa nê kalem sa ɻa ɻalô tonanj.

Jesaia geoc biŋ lasê kêkanôŋ lau Juda to Jerusalem

¹ Gêj tanj Amos latu Jesaia gêlic kêkanôŋ lau Juda to Jerusalem gêdeŋ têm, tanj Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hiskia têtu Judanêŋ kin naŋ tonec.

² O undambê ônjô, o nom ôkêj tañam,
gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
“Aê galôm to kapôj latuci, mago êsêac sêbuc
dêmôêj aê.

³ Bulimakao kêjala nê ñatau
ma dorjki kêjala nê ñataunê sac.
Mago lau Israel sêjala atom,
aêñoc launêj kauc kêsa atom.”

⁴ Ijoc, amac lau secmêj,
amac lau totôp kapôêj, sec ñalatu amac,
ma agôm gêj sakop-sakop sec.
Êsêac sêwi Apômtau siñ,
êsêac sêmajec Israelnêj ñac dabuñ,
êsêac sêbuc dêmôêj ej.

⁵ Amac abe aê janac amac êtiam êsêp ondoc,
tec asap nêm lêj lañgwa tôj ñapañ nec.
Gêmac kêtap môkêmapac samucgej sa,
ma ñanipkalop samucgej gêmac-gêmac.

⁶ Añga môkêmdañgam e jakêsêp emtapa amac amoá
toôlim samuc atom,
sêm mala to pipi ma kamocbôm gêjac têc ôlim auc,
ma amac apip ñatêkwi su atom, asabañ atom,
ma akêj katêkwi gebe êmalôm kamocña atom.

⁷ Nêm nom kêtu gasañ ma ja genj nêm malac su.
Lau jaba têdañgôj nêm kôm ñanô ma amac mate-
manô alicgenj.
Nêm gamêj kêtu gasañ kêtôm lau jaba sesenj su.

⁸ Sion latuo taugenj gacgenj gêmoa
amboac bec jakwa asê kékô kôm wainña,
amboac bec, tañ sêjam kékô kôm katimña nañ,

ma amboac malac, taŋ ηacjo sêgi auc.

⁹ Lau siŋ undambêja nêŋ Apômtau
embe endec aêacnêŋ lau ηapopoc sêmoa atom,
oc tatôm lau Sodom ma maleŋmê amboac lau
Gomora.

Kalem sênam tauŋ ôkwiŋa

¹⁰ Amac gôlinjwaga Sodom ηa, aŋô Apômtaunê biŋ.
Amac lau Gomora, akêŋ tanjem aêacnêŋ Anôtônê
biŋsu.

¹¹ Apômtau kêsôm gebe
“Amacnêm da gwalêkiŋ gebe êmoasiŋ aê amboac
ondoc.

Aê ôlic ηakam nêm domba kapoac
ma bulimakao ηalêsi, taŋ akêŋ kêtû daja naŋ.
Aê têtac gêwiŋ bulimakao kapoac to domba kapoac
me noniŋ kapoac ηadec atom.

¹² “Gêdêŋ taŋ amac mêŋakô aê lanjôcnêm naŋ,
asa kêjatu amac gebe aka aêŋoc malaclun popoc.

¹³ Akôc da ηaôma andêŋ aê amêŋ êtiam atom.
Nêm da ηadaun gêôc aê e ηasu sec.

Aê gadec nêm om ajôŋ gêô lasêŋa ma sabat to nêm
akac sa ηaonda.

Aê gadec nêm biŋ alôb-alôb to nêm omsêga samob.

¹⁴ Aê têtac gedec nêm om ajôŋ gêô lasêŋa
ma noc aniŋ moasiŋ kapôêŋja.

Gêŋ tonanj ηai kêsac aê
e ôlic ηakam gebe jaôc.

¹⁵ Embe alam lemem êtu ateŋ mecŋa,
oc jansaŋ matocanô auc.

Ma embe ateŋ mec gwalêkiŋ,
oc Jakêŋ taŋoc atom,

gebe dec gêjam lemem auc.

16 “Akwasiŋ taôm e atu selec,
ma anseŋ sec, taŋ agôm naŋ su
gebe ênêc aê laŋôcnêm êtiam atom.

17 Andôŋ taôm êtu aŋgôm gêŋ ηajamŋa.
Ansom biŋ gêdêŋ.
Amêtôc êsêac, taŋ sêlêsu lau naŋ.
Akwa mosêbu ma anam êsêac sa,
ma apuc awêtucnêŋ biŋ tōŋ.”

18 Apômtau kêsôm gebe

“Ajôc, amêŋmaŋ, tamansaŋ biŋ dawiŋ tauŋ acgom.
Embe nêm sec êtuŋ gamêŋ amboac dêlêcola,
oc jalic êtôm tao kwalam.

Ma embe amboac obo asôsamuc,
oc jaŋgôm êtu sêpôma amboac gwêcôpic.

19 Embe akêŋ êwiŋ ma akêŋ taŋem aêŋoc biŋ,
oc anij moasiŋ nom tonecŋa êtiam.

20 Mago embe taŋempêc ma ambuc dêmôêm aê,
sinj oc enseŋ amac su.

Biŋ tonaj kêsa Apômtau tau awa.”

Anôtô êmêtôc Sion ma énam Sion kêsi

21 Ojae, gêmuŋgeŋ malac tau kêsap Apômtau tōŋ,
mago galoc kêtû awê mockaino sec sugac.

Gêmuŋgeŋ biŋ gêdêŋ gêŋgôŋ tonec
ma biŋ mansaŋ gêjam malac tau auc,
ma galoc lausinj geŋgeŋ sêŋgôŋ.

22 Nêm silber kêtû matê
ma sêgalunj bu gêwiŋ nêm wain.

23 Nêm kasêga sêbuc dêmôêŋ aê
ma sêŋgôŋ sêwiŋ geŋgeŋtêna.
Êsêac têntac gêwiŋ biŋ kana-kana

ma taêŋ kêka gebe lau sêkêŋ gêŋ ɳaômageŋ êndêŋ
êšêac.

Êšêac sêkwa mosêbu ma sêjam êšêac sa atom
ma sêŋô awêtucnêŋ biŋ atom.

24 Amboac tonaj tec Apômtau, lausinj undambêna
nêŋ Apômtau

ma Israelnêŋ laimôkê kêsôm gebe

“Aê, aê oc jakêc ɳoc têtac ɳandaŋ êpi ɳoc ɳacjo
ma jakêŋ ɳagêjô êpi ɳoc soŋo-soŋo.

25 Aê oc jaja lemoc ôkwi ma janac aôm
to jakêŋ ja êniŋ nêm ɳatêmuí su ênaŋa
ma japac gêŋ jaba, tanj kêgaluŋ gêŋ ɳanô naŋ, su
ênaŋa.

26 Go jakêŋ gôlinjwaga êtôm gêmuŋja

ma kwalam laŋwa têtu nêm lau seŋen êtiam êtôm
gêmuŋja.

Tonaŋ su acgom, go lau samob oc sêsam aôm gebe
Malac-biŋ-gêdêŋja

ma Malac, tanj kêsap Anôtô tôŋ naŋ.”

27 Mêtôc gêdêŋ oc ênam Sion kêsi

ma biŋ gêdêŋ oc êpuc lau Sionja, tanj sêjam tauŋ
ôkwi naŋ tôŋ.

28 Mago lau-sêbuc-dêmôňwaga to lau sec oc senseŋ
êšêac su sêwiŋ tauŋgeŋ,

ma êšêac, tanj sêwi Apômtau siŋ naŋ, oc sênaŋa.

29 Amac oc majem êsa êtu kamem, tanj atoc sa
naŋja,

ma laŋômanô êmbêlê êtu nêm kôm ɳaolaŋa, tanj
ajalin sa naŋja.

30 Amac oc atôm kamem, naŋ ɳalaŋuŋ kêsêlô
ma atôm kôm teŋ, tanj ɳabumata kêpa naŋ.

31 Nactêkwa oc êtôm dawenj
 ma ênê koleŋ oc êtôm ja ñamôsi
 ma ja oc êniŋ lulugeŋ êwiŋ tau
 ma ñac teŋ oc êsi êndu atom. * ñaolaŋa kêtû nêŋ
 gamêŋ sêjam sakin anôtôi jabaŋa. Tec lau
 Israel sêsô mêtê jaba ton

2

Apômtau ênam gôliŋ nom ñagamêŋ samob towamagen

¹ Biŋ taŋ Amosnê latu Jesaia gêlic kêkanôŋ lau Juda to Jesusalem naŋ tonec.

² Êndêŋ têm ñam u ña tau gêŋ tonec oc êsa gebe Apômtaunê lôm ñalôc oc êkô amboac lôc, taŋ ñatêpôe keleŋ gamêŋ su naŋ, ma oc êpi kacgeŋ êlêlêc lôc samob su ñêŋgeŋ. Ma tentenŋlatui samob oc sêkac sa aŋga tônêgeŋ.

³ Ma lau taësam sépi sêna ma sêôc tauŋ gebe “Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tawac ma tasô Jakobnê Anôtônê andu ñalêlôm tana, gebe êndôŋ nê mêtê êndêŋ aêac e tasa ênê lêŋ tônê. Gebe ñagôliŋ oc êsa aŋga Sion, ma Apômtaunê biŋ êsa aŋga Jerusalem.”

⁴ Enj oc êmêtôc tentenŋlatuinêŋ biŋ ma êmansaŋ lau gwalêkiŋ nêŋ lêŋ. Ma êsêac oc sênam nêŋ tubac ôkwi êtu sakweŋ ma nêŋ kêm êtu lêŋgêc. Lau toŋ teŋ oc sêôc siŋ sa êndêŋ lau toŋ teŋ êtiam atom ma sêndôŋ mêtê siŋŋa êtiam atom.

---

* **1:31:** Lau Kanaan tetoc kamem sa kêtû nêŋ anôtô jaba ma kôm

⁵ O gôlôac Jakobñja, amêñ,
mêñtasêlêñ tamoa Apômtaunê ñawê ñalêlôm.

2:6-4:6 Anôtô oc êmêtôc lau-tetoc-tauñ-sawaga to
lau sec, mago gêjac mata gebe êmbuñ lau ñapopoc
nêñ sec su to êngôm êsêac têtu wakuc.

5

Biñgôliñ kêpi kôm wainña

¹ Aê gabe janam wê teñ êtu ñoc ñacñja,
janam wê êpi ênê kôm wainña.

Ñoc ñac kêsap nê kôm wainña teñ
gêscac lôc tonom ñalësi ñajam ñaô.

² Enj kêkac nom ôkwi ñapep ma kêjaliñ poc samob sa
ma kêpuc wain ñawalô ñajam kêsêp.
Enj kêkwê andu ñaatêkwa balinj kêtu sejop kôm
tauñja

ma kêsap sêpîp wain ñamala teñ gêc gêwiñ.
Go taê kêka gebe nê kôm ênam ñanô ñajam,
mago gêjam ñanô sec ñaômageñ.

³ “O amac lau Jerusalemña to amac Judawaga,
galoc jatenj amac gebe amêtôc aêagêc ñoc kôm
wainña ma biñ acgom.

⁴ Aê janam kôm ondoc, tañ gajam atom nañ, êwiñ
êpi ñoc kôm wainña.

Aê taêc kêka gebe ênam ñanô ñajam, mago gêjam
ñanô sec ñaômageñ kêtu asageñja.

⁵ “Ma galoc aê jasôm gêñ,
tañ gabe jañgôm êndêñ ñoc kôm wainña nañ, lasê
êndêñ amac añô.

Aê gabe jansenj ñatuñ su, gebe bôc sêniñ su

ma jatuc ɳatuŋbôm ênsêlô, gebe bôc sêka gamêŋ tau popoc.

⁶ Aê oc jakêŋ kôm tau êtu gamêŋ gasanŋ
ma janac ɳasâli su to jasap nom êtiam atom
e waŋganic to gêŋ têkwa-têkwa êôc auc
ma jajatu tao ɳamajaŋ gebe êkêŋ kom ênac êsêp ɳoc
kôm atom.”

⁷ Lau Israel têtu lausinŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê
kôm wainŋa,

Ma Judawaga têtu wain ɳawê, taŋ kêjaliŋ sa naŋ.
Eŋ taê kêka mêtôc gêdêŋ, mago gêlic sêkêc dec siŋ.
Eŋ taê kêka biŋ gêdêŋ, mago kêtap taŋiboa sa.

^{5:8-30} Biŋ ojae kêpi lau sec tokaiŋ-tokaiŋ kêsêp
môkêlatu tonec. * lau tau têtaŋ lasê kêtu mêtôc geo
to ɳandaŋ, taŋ kêtap êsêac sa naŋŋa.

6

Anôtô geoc tau lasê ma kêkalem Jesaia

¹ Gêdêŋ jala, taŋ kiŋ Usia gêmac êndu naŋ, aê galic Apômtau tau gêŋgôŋ lêpôŋ kiŋŋa teŋ ɳaô lôlôcgeŋ, ma nê ɳakwê balinŋ kêsêp e kêjalec lôm dabuŋ ɳalêlôm auc. ² Aŋela Serapim sêkô Apômtau ɳaô. Èsêac samob nêŋ magê 6-6 kêtôm êsêacgeŋ. Èsêac sêkwa laŋôŋjanô auc ɳa magê luagêc ma sêkwa eŋkaiŋ auc ɳa magê luagêc ma sêlôp ɳa magê luagêc. ³ Ma aŋela teŋ gêmôêc biŋ gêdêŋ teŋ ma sêmôêc gelom-gelom gêja gebe
“Lausinŋ undambêŋa nêŋ Apômtau
eŋ dabuŋ, dabuŋ, dabuŋ.

---

* ^{5:7:} Taŋiboa ɳam gebe mêtôcwaga sêmêtôc lau kesogerŋ, tec

Ênê ɳawasi gêjam nom samucgeŋ auc e gêdêŋ
ηamadiŋ.”

⁴ Ma ɳaôndu, tanj kêsa aŋela teŋ awasuŋ naŋ,
kêwiwic andu ɳataoŋ e jadauŋ kêkôm lôm ɳalêlôm
auc.

⁵ Go kasôm gebe “Ijoc, aêma oc janaŋa, gebe
aê ɳac togêdôcôlic ɳatêmui ma gamoa gawiŋ lau-
gêdôŋôlic-ɳatêmuiwaga, mago matocanô galic Kiŋ,
lausin undambêŋa nêŋ Apômtau.”

⁶ Go Serapimnêŋ teŋ kêgandoŋ jalana teŋ sa aŋga
altar ma kékôc kêsêp lêma, go gêlôb gêdêŋ aê gêmêŋ

⁷ mêmkêmoasac aê aocsuŋ ma kêsôm gebe “Gôlicgac
me, aê kamoasac gêdômôlic, tec gesen nêm tôp su
ma kêscuc nêm sec ôkwi.” ⁸ Go gaŋô Apômtau awa
kêsôm gebe “Aê oc jasakin asa êna ma asa oc naêtu
aêacma ɳacjaeŋ.” Go aê kasôm gebe “Aê tec gamoa,
Ôsakiŋ aê.” ⁹ Ma eŋ kêsôm gebe “Naôsôm êndêŋ lau
tônê gebe

‘Aŋô biŋ amboac aŋô, mago aŋô êtu tôŋ atom.

Alic gêŋ amboac alic, mago ajala atom.’

¹⁰ Ôŋgôm lau tonanj nêŋ ɳalêlôm ɳadani êsa
to taŋeŋsuŋ êôc auc
ma mateŋ êmôp,
gebe moae sêlic gêŋ ɳa mateŋjanô
ma sêŋô biŋ ɳa taŋeŋsuŋ
to sêjala biŋ ênêc nêŋ ɳalêlôm e sênam tauŋ ôkwi ma
ôliŋ ɳajam êsa.”

¹¹ Tec katu kênac gebe

“O Apômtau, aê jasôm lasê e êndêŋ ondocgeŋ.”

Ma eŋ gêjô aê aoc gebe

“Ôsôm e êndêŋ tanj malac samob êtu gasanj
ma ɳamalac maleŋmê

ma andu samob êtu tuc
ma gamêŋ e ḥagêlêŋ naŋ.

12 Ma Apômtau oc êtiŋ lau nasêŋgôŋ gamêŋ jaêcsêga,

ma malac gasaŋ taêsam ênêc gamêŋ tonec ḥalêlôm.

13 Ma embe lau 10-10 nêŋ tagen-tagen gacgeŋ sêmoa,

oc senseŋ êsêac êtiam amboac sêsap kamem me kaleloŋ

e ḥakatuc gacgeŋ êkô.”

ᜂakatuc tau tonan ḥawê dabuŋ tau.

7

Jesaiānē wae ḥamataŋa gêdêŋ kiŋ Ahas

1 Gêdêŋ têm, tanj Usia latu Jotam nê latu Ahas kêtû kiŋ Judaŋa naŋ, kiŋ Resin aŋga Suria agêc Remalianê latu Peka, tanj kêtû kiŋ Israelŋa naŋ, sêpi Jerusalem sêja sebe sênaç siŋ êndêŋ malac tau, mago sêku tulu atom. **2** Gêdêŋ tanj sêkêŋ ḥawae gêdêŋ kiŋ Dawid nê wakuc gebe “Suria to Epraim sêmoatiŋ poac gêdêŋ tauŋ” naŋ, en to nê lau nêŋ ḥalêlôm kêtênenpê ḥasec amboac mu kêwiwic ka saleŋŋa.

3 Go Apômtau kêsôm gêdêŋ Jesaia gebe “Amagêc latôm Sear-Jasub asa naandac Ahas aŋga busawa, tanj kêsa aŋga bugêjactoŋ ḥaôŋa naŋ ḥaawa, naŋ gêc lau-sêkwasiŋ-obowaga nêŋ kôm ḥaintêna, **4** ma ôsôm êndêŋ en gebe ‘Ojop taôm ḥapep ma ôpuc taôm tôŋ. Ôtêc taôm atom ma nêm ḥalêlôm ḥatutuc êtu Resin aŋga Suria agêc Remalianê latu nêŋ têntac ḥandaŋŋa atom. Èsêagêc têtôm jakalic luagêc, tanj

ja gêôc e kêtû jec nañ. ⁵ Suria agêc Epraim ma Remalianê latu sêmasañ biñ gêdêj tauñ sebe sêngôm aôm sec, ma sêôm gebe ⁶ “Ajôc, tapi Juda tana ma tatakê êsêac ñamelocñagej ma taku êsêac tulu e sêwi gamêj tau siñ êndêj aêac, ma takêj Tabelnê latu êtu kiñ anja tònê.” ⁷ Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe

“Biñ tonaj oc êtu tònê atom ma ñanô êsa atom,

⁸ gebe Damasku kêtû Suria ñamôkê
ma Resin kêtû Damaskunê ñatau.

Jala 65 ênaña acgom, go sênac Epraim popoc
e sêmoa amboac lau-m tagen êtiam atom.

⁹ Samaria kêtû Epraim ñamôkê
ma Remalianê latu kêtû Samarianê ñatau.
Amac embe akêj êwiñ atom, nañ oc akô ñajaña
atom amboac tonanget.”

Jesai geoc Imanuelnê biñ lasê

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Ahas kêtiam gebe
¹¹ “Oteñ gêntalô teñ anja Apômtau, aômnêm Anôtô
nê. Gêntalô tau êpi anja lamboam me êsêp anja
lôlôc.” ¹² Tagen Ahas gêjô nê biñ gebe “Aê oc jaten
atom, ma oc jansaê Apômtau atom.” ¹³ Tec Apômtau
kasôm gebe “O gôlôac Dawid, akêj tanjem aêjoc
biñ. Amac alênsôj ñamalac, nec alic kêtôm atom,
tec abe alênsôj aêjoc Anôtô êwiñ nec. ¹⁴ Amboac
tonaj Apômtau tau oc êkêj gêntalô teñ êndêj amac
amboac tonec gebe Awêtakiñ teñ oc taê e êkôc latu
teñ ma ê ênê ñaê gebe Imanuel. ¹⁵ Êndêj tanj êjala
lêj êtiñ sec su to êjalinj ñajam saña nañ, ej êniñ su
gêjac anô to lêpgej. ¹⁶ Ñapalê tau êjala lêj êtiñ sec
su to êjalinj ñajam saña atomgej, ma kiñ luagêc, tanj
sêgôm aôm taêm dani taôm nañ, nêj gamêj oc êtu

gasanj. ¹⁷ Apômtau oc êkêj têm kaij tej êpi aôm to nêm lau ma tamamnê gôlôac. Gêdêj tanj Epraim sêkac tauj su anja Juda e ménjgêdêj galoc nañ, têm amboac tonaj kêtap amac sa atom. Anôtô êkêj kiñ Asuriaña êkôniñ aôm.”

¹⁸ Èndêj bêc ônê Apômtau oc êmôêc kawanj anja bu Aiguptuña ñamôkê to banic anja gamêj Asuriaña ¹⁹ ménjsenac têc nêm gamêj ñasalic to pocswa auc ma sênam wañganic to ñagamêj walewale auc amboac tonajgej.

²⁰ Èndêj bêc ônê Apômtau oc êkôc kiñ Asuriaña anja bu ñamakej ônêja ménjêtu kekec bôjañ ma êkaliñ môkêmlauj to ôlimlu ma nêm êm ênaña amboac tonajgej.

²¹ Èndêj bêc ônê ñac tej oc ejgej bulimakao tagenj ma domba luagêcgej. ²² Ma bulimakao to domba sêkêj su kapôej e êtôm gebe lau ñapopoc, tanj gacgen sêngôj gamêj tau nañ, sêniñ su gêjac anô to lêpgej.

²³ Èndêj bêc ônê wañganic to gêj têkwa-têkwa oc êôc gamêj samob, tanj sêsê wain 1,000 kêsêp, tanj ñaoli mone silber 1,000 nañ auc. ²⁴ Wañganic to gêj têkwa-têkwa oc êôc gamêj tau auc samucgej, tec lau embe sêsa gamêj tau, oc sêsêlêj totalam ma sôbgej. ²⁵ Ma amac oc api gamêj ñabau, tanj gêmunjej asap ña kinom nañ, ana atom, êtu atêc wañganic to gêj têkwa-têkwaña, ma gamêj ñabau tau oc êtu bulimakao sêsêlêj ñamala ma domba oc sêka popoc. * †

---

* **7:25:** Sear-Jasub ñam gebe Ñapopoc oc sêmu sêmêj.   † **7:25:** Imanuel ñam gebe Anôtô ménjgêwiñ aêac.

8

Propete latu nê ɳae

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôkôc poc tapa kapôeŋ teŋ ma oto êsêp êtôm taŋ teto sêmoa naŋ gebe ‘Maher-salal-has-bas.’ ” ² Ma kakôc dabuŋwaga Uria agêc Jeberekia nê latu Sakaria mêmsewiŋ gebe sêlic biŋ tau sêwiŋ. ³ Gêdêŋ tonan aê gadêŋ propeteo gaja ma enj taê e kêkôc latu teŋ. Tec Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe “Wê ênê ɳaê gebe Maher-salal-has-bas, ⁴ gebe ɳapalê tau êsôm Mamac me Nenec atomgeŋ, ma kiŋ Asuriaŋa oc êjaŋgo Damaskunêŋ gêlôŋ to Samarianêŋ awamata su aŋga êsêacnêŋ.”

⁵ Apômtau kêsôm gêdêŋ aê kêtiam gebe
⁶ “Lau tonec sedec bu Siloa,
 taŋ keseleŋ ɳaŋeŋ laŋgwageŋ naŋ,
 ma têtêc tauŋ kêtû Resin agêc Remalianê latuŋa
 e têtû tonanŋa Apômtau gêgôm bu ⁷ Kêtû tonanŋa

Apômtau gêgôm bu gêc kapôeŋ
 ma keseleŋ tonaclaigeŋ,
 ma oc êsuŋ e ênam ɳasêli auc
 to ênsalê ɳatali auc.

Kiŋ Asuriaŋa to nê ɳawasi kêtôm bu tau tonan.

⁸ O Imanuel, bu tau oc êc êsa Juda
 e ênsalê gamêŋ tau auc ma êsuŋ ênam aucgeŋ êpi e
 êndêŋ nêm koclaben,

ma bu ɳamagê oc ênam nêm gamêŋ aucgeŋ êna.”

⁹ O lau tomôkê-tomôkê, ajala biŋ tau ma atakêmaŋ.
 O amac lau gamêŋ jaêcŋaac, akêŋ taŋemmaŋ.
 Anjambam taôm ma atakêmaŋ.

Anjambam taôm ma atakêmaŋ.

¹⁰ Amansaŋ biŋ awiŋ taôm,

mago ηanô masi.

Anam binjalôm awiŋ taôm,
mago biŋ tau êtu tōŋ atom, gebe Anôtô mēngêwiŋ
aêac.

Atêc Apômtau taugenj

11 Apômtaunê lêma ηajaŋa kêkôc aê tōŋ ma eŋ
gêjac biŋsu aê, gebe jasa lau tonec nêŋ lêŋ atom,
ma kêsôm gebe **12** “Biŋ samob, taŋ lau tonec sêsam
gebe poac sêkic biŋŋa naŋ, asam gebe poac sêkic
biŋŋa atom, ma gêŋ, taŋ êsêac têtêc naŋ, amac atêc
atom ma atakê atom. **13** Atoc lausinj undambêŋa
nêŋ Apômtau taugenj sa, gebe eŋ ηac dabuŋ. Atêc
eŋ taugenj ma atakê êtu eŋ taugenjna. **14** Gebe eŋ oc
êtu gamêŋ dabuŋ lau sê lamuŋa teŋ êndêŋ Israel
nêŋ tonj lulugeŋ, mago êtu poc sêndiŋ enkaiŋna
to poctêna têntac êmbôli aucŋa ma êtu sa to lakô
êndêŋ lau Jerusalem amboac tonanget. **15** Êsêacnêŋ
taêsam oc sêndiŋ enkaiŋ épi poc tau ma sênam tauŋ
êndu e ôlinj popoc ma lakô tau oc ênac êsêac e ênsô
êsêac tōŋ.”

16 Jakic ηoc biŋ gaoc lasêŋa tōŋ
ma japac biŋ, taŋ kadôŋ naŋ, ηa peŋ ηajaŋa êsa
ênêc ηoc ηacseŋominêŋ ηalêlôm.

17 Aê oc jansaê Apômtau, taŋ kêsiŋ lanôanô gêdêŋ
gôlôac Jakob naŋ,
ma jakêŋ matoc engeŋ.

18 Alicgac me, lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau,
naŋ gêŋgôŋ lôc Sion naŋ,
kêkêŋ aê to ηoc ηapalê, taŋ Apômtau kêkêŋ gêdêŋ aê
naŋ,
atu gêŋtalô to puc gêdêŋ lau Israel.

19 Lau embe sêôm êndêj amac gebe
“Awem ênac lau toŋalau geoc biŋ lasêŋa
ma mectomaŋwaga, tanj sêôm biŋ kesec-kesec ma
ole-ole naŋ,”

go asôm gebe “Aêac aweŋ ênac nêŋ Apômtau atom
ma tatenj ŋacmatê êtu sênam lau mateŋ jali sanja
me.”

20 Êsêac embe sêôm gebe
“Dandêŋ biŋ, tanj kêdôŋ to geoc lasê naŋ tana, nec
atom,”
oc sêlic gêu bôŋ atom biŋjanôgeŋ.

21 Êsêac oc sêlênsa êtôm gamêŋgeŋ
tonêŋ ŋalêlôm ŋawapac ma mo ejô ûsêac.
Ma embe sêôc tôbôm, oc têntac êmbôli auc
ma sêpuc boa nêŋ kiŋ to nêŋ Anôtô.

Êsêac oc sêôc mateŋanô sa êpi undambê

22 ma mateŋanô êsêp nom,
mago sêlic gêŋwapac to ŋakesecgeŋ
ma têtêc tauŋ ŋawaô êkôm ûsêac auc
ma seo sêmoa gêsuŋbôm ŋalêlôm.

Mago ûsêac, tanj sêmoa totêtêc tauŋboa naŋ, oc
sêngôŋ tokesec êtiam atom. Gêmuŋgeŋ eŋ gêbu
gamêŋ Sebulon to Naptali, mago êtu ŋamu eŋ oc
êngôm lau samuc nêŋ Galilaia, naŋ gêc bugêjactoŋ
ŋalêndaŋ aŋga bu Jordan ŋamakeŋ ônêŋa naŋ, êtu
gamêŋ towae. * sêkac waba su sep tageŋ. †

9

Têna kêkôc biŋmalô ŋatau ma eŋ kêkôc nê gôliŋ sa

* **8:22:** Maher-salal-has-bas ŋam gebe Kêjançowaga têdabiŋ gebe

† **8:22:** Bu tau bu Euprat, tanj kêpoac Asurianêŋ gamêŋ naŋ.

1 Lau taŋ sêŋgôŋ gêsuŋbôm naŋ, sêlic ja kapôêŋ teŋ.
Ma ɻawê kêpô ȫsêac, taŋ sêŋgôŋ gêmac ɻagamêŋ
kanucŋa naŋ.

2 Aôm kôkêŋ lau têtu taêsam
ma gôgôm ȫsêac têntac ɻajam gêjam sêga.
ȫsêac sêmoa aôm laŋômnêmja toôliŋ kêpigeŋ
têtôm lau, taŋ seŋ mo lasê naŋ,
ma amboac lau, taŋ sêjac sam ɻacionêŋ awamata.

3 Gebe gêŋwapac ɻata, taŋ gêscac ȫsêac naŋ,
ma tôc magiŋmja to nêŋ ɻac, taŋ kêlêsu ȫsêac naŋ,
nê sêm
naŋ aôm kôpôŋ tulu toc tagen amboac gêdêŋ Midi-
annê têm.

4 Gebe siŋwaganêŋ atapa samob
to nêŋ ɻakwê siŋja, taŋ dec gi auc naŋ,
ȫsa ja ma êniŋ su.

5 Gebe awê teŋ kêkôc ɻapalê teŋ kêtu aêacŋa,
kêkêŋ latu teŋ gêdêŋ aêac gêmêŋ.
Nagôliŋ gêscac eŋ magim ma sêsam eŋ gebe
“Mêtêŋjam, Laimôkê, Teŋgeŋjam, Biŋmalôtau.”

6 Ênê gôlinj oc ênam sêga,
ma biŋmalô oc ênêc teŋgeŋ
anŋa Dawidnê lêpôŋ to nê gamêŋ kiŋja.
Gebe eŋ oc ênac m ɻagôlinj tau to êpuc tôŋ
ɻa mêtôc gêdêŋ to biŋ gêdêŋ
êndêŋ galoc ma endeŋ tôŋgeŋ.

Lausinj undambêŋa nêŋ Apômtau nê ɻalêlôm kêkac
eŋ,
tec êŋgôm biŋ tonaj êtu tôŋ.

9:7-10:34 Anôtô kêmêtôc gamêŋ Israelŋa kêtu
puc gêdeŋ gamêŋ Judaŋa. Mago lau Asuria, taŋ
têtu Anôtônê waba mêtôcŋa gebe êmêtôc nê lau sec

naŋ, têtap gêŋwapac sa e sênaŋa amboac tonanget.
*

11

Isainê wakuc ênam gôliŋ lau naêndêŋ

¹ Nasêli teŋ êlêc anŋa ñakatuc Isai
ma ñawakac teŋ êlêc sa.

² Ma Apômtaunê Nalau oc êsêp mêmênsac eŋ ñaô.
En Nalau kauc métêŋa to tajala gêŋja.

En Nalau êwa biŋ saŋa to Nalau ñaclaiŋa.
En Nalau takip biŋ ñam saŋa to tatêc Apômtaŋa.

³ En oc êtêc Apômtau êtu ênê têtac ñajam ñam.

En oc êmêtôc biŋ êpi gêŋ, taŋ mataanô gêlic naŋ
atom
ma êkêŋ êwiŋ biŋ, taŋ tanasun gêŋô naŋ, palin-
palinjeŋ atom.

⁴ En oc êmêtôc lau ñasec nêŋ biŋ êndêŋgeŋ
ma êmansaŋ lau wapac nêŋ biŋ solopgeŋ.
En oc ênac wauc-wauctêna ña sêm awasuŋña
ma nê awajaô oc enseŋ lau alôb-alôb su.

⁵ En ênac biŋ gêdêŋ êtu nê obo ênêc dambê palê
ma biŋ ñajêŋ êtu nê ômbiŋkap.

⁶ Kêam saleŋña to domba ñalatu oc sêmoa sêwiŋ
tauŋ
ma pusip saleŋña to noniŋ ñalatu oc sênêc sêwiŋ
tauŋ.

Bulimakao ñalatu to lewe oc sêniŋ gen sêwiŋ tauŋ
ma ñapalê sauŋ teŋ oc êwê êsêac.

⁷ Bulimakao to iwa oc sê sêlêb êndêŋ tauŋ
ma nêŋ ñalatu oc sênêc napaŋ-napaŋ tauŋ,

---

* **9:6:** Ñalô êsêac kêkanôŋ lau Juda to Jerusalem.

ma lewe oc êniŋ gêgwaŋ êtôm bulimakao.

⁸ N̄apalē dedec oc êtu dôa-dôa ên̄gôŋ moacwêmnnê
gêsuŋ ɻaô

ma ɻapalē sauŋ oc êkêŋ lêma êsô moacmôsinê ic êna.

⁹ Lau oc sêŋgôm tauŋ sec to sêlênsu tauŋ aŋga aêŋoc
lôc ðabuŋ atom,

gebe lau sêjala Apômtau kêtû tôŋ kêtôm gamêŋgen
amboac dembom gêjam gwêc samucgeŋ auc.

¹⁰ Êndêŋ bêc ônê Isainê ɻawakac oc êtu ɻabelo teŋ
êkô

ma lau samob sêlic

ma tentenlatu samob sensom to têtu kênac eŋ

ma ênê malac êtu gamêŋ towae.

**11:11-16 Anôtô gêjac mata gebe ejon nê lau
ɻapopoc sa aŋga nom ɻagamêŋ samob.**

12

Wê tanam daŋgeŋa

¹ Êndêŋ bêc tônê aôm oc ôsôm gebe

“O Apômtau, aê gabe janam daŋge êndêŋ aôm
gebe têmtac ɻandaŋ gêdêŋ aê,

mago gôjam têmtac ɻandaŋ tau ôkwi

ma gôjac aê têtac tôŋ.

² “Alicgac me, Anôtô kêtû ɻoc moasiŋ ɻamôkê,
tec gamoa taêc kêpa sugeŋ ma katêc tauc atom,
gebe Apômtau Anôtô eŋ kêtû ɻoc ɻaclai to ɻoc wê
lambinŋa

ma kêtû ɻoc kêsiwaga.”

³ Amac oc atê bu aŋga bumata daŋgôŋ mateŋ
jaliŋa totêmtac ɻajamgeŋ. ⁴ Ma êndêŋ bêc tônê amac
oc asôm gebe

“Anam danje êndêj Apômtau, awem ênac ênê ɳaê.
Asôm ênê gêjsêga ɳawae êtu tapa aŋga lau samuc
nêj.

Asôm lasê gebe ênê ɳaê towae.

5 Anam wê lanemŋa êndêj Apômtau gebe gêgôm
gêjsêga tonaclai.

Naasôm ɳawae ênam nom ɳagamêj samob auc.

6 O amac lau Sionŋa, anam lasê ma anam wê
toôndugej

gebe Israel nêj ɳac Dabuŋ eŋ kapôeŋ ma gêmoa
amac ɳalêlôm.”

13:1-27:13 Anôtô oc êmêtôc lau jaba to-m-to-m,
taŋ sêŋgôj sêsi gamêj Israel to Judaŋa naŋ, ɳawae
kêsep môkêlatu tonec. Mago pesalem lambinŋa to
Anôtônê lau sêôc gêjwapac e Anôtô ênam êsêac kêsi
ɳawae kêsep ɳasawa tonec gêwiŋ.

28

Puc gêdêj Epraim

1 Ojae lau Epraim. Êsêacnêj waen gê su amboac
sunsuŋ ɳaoļaŋa nêj kasêga, taŋ wain kêjaŋiŋ naŋ
sêkuc. Êsêac teŋbeleŋ aŋgeŋ, mago wain kêku êsêac
tulu. **2** Alicgac me, Apômtaunê ɳactêkwa ɳajaŋa
teŋ gêmoa. Eŋ oc mêmêô lasê amboac kompoc to
gamêj kêlaŋgaŋ sec to amboac bu ɳasamac kapôeŋ.
Eŋ oc êku gamêj tulu tonaclai kapôeŋ. **3** Ma
ɳacio oc sêka lau Epraim nêj gôlinwaga, taŋ wain
kêjaŋiŋ êsêac naŋ, nêj sunsuŋ towae popoc. **4** Ma
gôlinwaga, taŋ tetoc tauŋ sa naŋ, nêj ɳawasi oc ê su
e malamê amboac jambô ɳalêwê ɳamatataŋa, naŋ lau
sêlic ma ɳagaôgeŋ têtiŋ su ma seŋ naŋ.

5 Êndêj bêc ônê lausinj undambêja nêj Apômtau oc êtu sunsunj ñawasiña to nañeñej ñajam êndêj nê lau ñapopoc. **6** Ma ej oc êtu ñac-kêmêtôc-biñwaga nê ñalau mêtôc gêdêjña ma êtu êsêac, tañ sêpuc sec ñacio añga malac tau ñasacgêdô nañ, nêj ñaclai ñamôkê.

Apômtau gelen biñ to gêjac mata biñ kêpi Jerusalem

7 Wain kêjañej dabuñwaga to propete amboac tonanget ma bu ñajaña gêgôm êsêac sêku-sêku. Lau tau sênôm bu ñajaña e kêjañej êsêac. Wain kêlênsôj êsêac ma bu ñajaña gêgôm êsêac sêku-sêku. Êsêac embe seoc biñ lasê, go sêkô wiwicgeñ ma embe sêmêtôc biñ, go sêkô kôjô-kôjôgen. **8** Êsêac sêluc e ñasu gêjam nêj tebo auc ma gamêj ñajam teñ gêc atom.

9 “Ej oc êndôj kauc tajala biñja êndêj asa ma êwa jaen ñabiñ sa êndêj asa. Êndêj ñapalê ñasec-ñasec, tañ gocgo sêwi tenejinêj su siñ nañ me. **10** Ej kêdôj biñsu teñ ma biñsu teñ, biñsu teñ ma biñsu teñ, ñagôlinj teñ ma ñagôlinj teñ, ñagôlinj teñ ma ñagôlinj teñ, kêdôj ñagec añga tonec ma ñagec añga ônê.”

11 Biñjanô, Apômtau oc êsôm biñ êndêj lau tonec ña lau samuc awej ma ña lau jaba nêj biñ.

12 Gêmuñgeñ ej kêsôm gêdêj êsêac gebe “Alêwanj taôm añga tonec. Akêj lau-têkweñ-gêbacwaga sêlêwanj tauñ. Anij awej añga tonec.” Mago êsêac sêkêj tañej atom. **13** Kêtu tonanjña Apômtau oc êsôm biñ tonec êndêj êsêac gebe “Biñsu teñ ma biñsu teñ, biñsu teñ ma biñsu teñ, ñagôlinj teñ ma ñagôlinj teñ, ñagôlinj teñ ma ñagôlinj teñ, êndôj ñagec

aŋga tonec ma ɻagec aŋga ônê. Ma êsêac embe sêselêj oc semben sêsep muŋa e ôlin popoc ma lakô ênac êsêac to sêkôc êsêac tōŋ.”

Alê kêclêsuŋa kêtû Sionja

¹⁴ Kêtu tonanŋa amac lau-susuwaga, taŋ ajam gôliŋ lau Jerusalemŋa tonec naŋ, akêŋ tanjem Apômtau awa. ¹⁵ Amac asôm gebe “Aêac tamoatinŋ poac dawinŋ gêmacanô ma tamasaŋ biŋ dawinŋ lamboam gebe êndêŋ têm ɻawapac sec mêmësaŋa oc êtap aêac sa atom, gebe biŋ dansaŋ kêtû aêacnêŋ gamêŋ tasiŋ tauŋŋa.” ¹⁶ Kêtu tonanŋa Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, aê kakêŋ alêpoc kékô Sion, poc ɻajaŋa teŋ, poc mataêjam teŋ kêtû alê kêclêsuŋa ma lau, taŋ sêkêŋ gêwiŋ naŋ, oc sêc su atom. ¹⁷ Ma aê oc jakêŋ mêtôc gêdêŋ êtu ɻadôŋ ma biŋgêdêŋ êtu dôŋpoc. Go kompoc oc enseŋ nêŋ lamu dansaŋ su ma bu ɻasamac êsuŋ nêŋ gamêŋ sêsiŋ tauŋŋa sa.”

¹⁸ Go nêm poac gêdêŋ gêmacanô naŋ, oc sêsap tulu ma nêm biŋ, taŋ amoatinŋ gêdêŋ lamboam naŋ, oc senseŋ su. Gêŋwapac ɻamata secsêga tonanŋ embe êpi lau êkajagenŋ oc êjamunŋ amac popoc êwiŋ. ¹⁹ Oc wacêtap amac sa todim-todim êtôm bêc samob, taŋ mêmësa naŋgoc. Amac oc aôc ɻawapac tonanŋ êmbêc to eleŋ samobgenŋ. Ma biŋ, taŋ Anôtô eoc lasê naŋ, oc êtakê amac ɻanô-ɻanô.

28:20–29:24 Anôtô kêkêŋ puc nê lau gebe êmêtôc êsêac, mago gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi amboac tonanŋenŋ. * okwi jakêpi lau tau kêtiam. † solopgenŋ.

* **28:19:** Biŋ susu, taŋ Jesaianê ɻacio sêsôm naŋ, Apomtau kakac

† **28:19:** Dôŋ tau sêmasaŋ ɻa gam to poc gebe atoc gêŋ

30

Taeŋ êka Aiguptuŋa ḥanô masi

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ojae lau, taŋ sêli tauŋ sa gêdêŋ aê naŋ. Èsêac taêŋ gêjam biŋ, taŋ aê kamasaŋ atom naŋ, to sêgôm ḥanô kêsa ma sêmoatinj poac keso aêŋoc Njalau, tec têtêku sec gêsac sec ḥaô.

² Èsêac dêdi sêsep Aiguptu sêja, mago têtu kênac aê atom. Èsêac sebe sê lamu Aiguptu, tec taêŋ kêka Paraonê ḥaclai. ³ Ma Paraonê ḥaclai oc ênam amac sa atom to Aiguptu, taŋ aê lamu naŋ, êŋgôm amac majem êsa. Ma lamu, taŋ asom aŋga Aiguptu ḥaaŋŋlabu naŋ, oc êmbu amac. ⁴ Biŋjanô, laumata Aiguptuŋa sêŋgôŋ Soan ma ḥajaenwaga sêô lasê Hanes, ⁵ mago lau Judaŋa majenj êsa gebe taêŋ kêka lau, taŋ sênam êsêac sa naeo naŋ. Lau Aiguptuŋa tonanj oc sênam amac sa to sêpuc amac tôŋ atom, oc sênam lau majenj êsa to sesenj êsêac waeŋ ḥajam su.”

⁶ Anôtônê biŋ kêpi bôc Negebña tonec gebe “Laujaenj sêselêŋ sêsa gamêŋ, taŋ kêtakê to kêlênsôŋ lau naŋ. Lewe ma moacwêm ma moactêna kainj teŋ sêmoa gamêŋ tau. Laujaenj tau sêkêŋ nêŋ waba to awamata gêsac doŋki to kamele ḥaô. Èsêac sebe sêkêŋ gêŋ tau dêdêŋ lau, taŋ têtôm gebe sênam êsêac sa atomanô naŋ. ⁷ Aiguptu ênam êsêac sa naeo to ḥaôma. Tec kasam gamêŋ tau gebe ‘Rahab, taŋ gêŋgôŋ e ḥaŋŋenj lanŋwageŋ.’”

Lau taeŋpêcŋa

⁸ Go Anôtô kêsôm gêdêŋ aê gebe “Ôna oto biŋ tonanj êpi poctapa êsêac sêlic ma oto êsêp buku teŋ gebe ênêc endenj tôŋgeŋ. Gebe lau ḥamuŋa sêsam

e sêjala miŋ tau. ⁹ Gebe lau tonaj sêli tauŋ sa gêdêŋ Anôtô ɻapaŋ. Ȅsêac biŋdansaŋ ɻalatui ma sêkêŋ taŋen Apômtaunê ɻagôliŋ atom. ¹⁰ Ȅsêac sêšôm gêdêŋ lau-geoc-binj-lasêwaga gebe ‘Alic gêŋ teŋ atom.’ Ma gêdêŋ propete gebe ‘Aoc biŋjanô lasê êndêŋ aêac atom. Asôm biŋ, taŋ aêac abe aŋôgeŋ naŋ lasê. Akêŋ aêac akôc ma biŋ taêŋ gêjamja tōŋ. ¹¹ Akêŋ ɻasawa ma akô intêna auc atom. Aêac abe aŋô Israelnêŋ Anôtô Dabuŋ nê biŋ êtiam atom.’”

¹² Mago Israelnêŋ Anôtô Dabuŋ kêsôm gebe “Amac adec biŋ, taŋ kasôm gêdêŋ amac ma taêm kêka ɻaclai sec to biŋdansaŋ gebe êtu amacnêm seŋen. ¹³ Kêtu tonanja amac awê biŋ ɻakaiŋ. Amac atôm turjbôm balinj, taŋ kêôpacgen naŋ. Amac aku sa sep tagen naguluŋ. ¹⁴ Amac popoc amboac kuanô, atôm ku, taŋ selo popoc samucgen naŋ, e ɻasaboac teŋ êtôm gebe sêkêŋ ja ɻalana êsêp ma sêkati buŋa atom.”

¹⁵ Gebe Apômtau Anôtô, Israelnêŋ ɻac Dabuŋ kêsôm gebe “Embe anam taôm ôkwi ma akêŋ êwîŋ aêgen, naŋ oc janam amac kêsi. Aŋgôm ɻaŋêŋ ma akêŋ matem aêgen, go nêm ɻaclai êsa.” ¹⁶ Mago amac akêŋ taŋem atom ma asom gebe “Masi, aêac oc aŋgôŋ hos ma aêc su.” Tec amac oc aêc su biŋjanô. Ma asôm gebe “Aêac oc aŋgôŋ hos ma aêc su weŋ tagen.” Tec nêm ɻacio oc sêjanda amac weŋ tagen amboac tonanjeŋ. ¹⁷ ɻacio tagen embe êkôtêŋ lêma, go amacnêm lau tausen oc sêc su. ɻacio lemen teŋ embe sêkôtêŋ lemen ma amac samob aêc su e obokêam ɻajamoa taugeŋ êkô lôc ɻaô êtu ɻabelo teŋ. ¹⁸ Mago Apômtau gêôŋ amac gêmoa

gebe taê walô amac. Enj gêdi gebe têtac labu amac gebe Apômtau enj Anôtô gêdêj ma lau, taŋ sêôj enj naŋ, oc têntac ɻajam ésa.

30:19-33 Anôtô taê walô nê lau, taŋ sêôc gêjwapac to ɻandaj ma êmêtôc lau Asuria.

31

Anôtô oc êtu lautuc Jerusalem

1 Ojae êsêac, taŋ aê lamu Aiguptu ma taêj kêka hosgej ma sêkêj matej kareta gebe taêsam to siŋwaga, taŋ sêŋgôj hos ɻaŋ naŋ, gebe êsêac ôlinjalô kâlêlêc. Mago sêkêj matej Israelnêj Nac Dabuŋ atom ma tetej Apômtau kêtu ênam êsêac saŋa atom. **2** Mago Anôtô enj ɻac tokauc. Enj kêkêj gêjwapac kékoniŋ êsêac tôŋ. Enj gêjam nê biŋ ôkwi atom. Enj oc êndi naenseŋ lau secwaga nêŋ gôlôac ma enseŋ êsêac, taŋ sêjam lau sêgôm secŋa sa naŋ. **3** Lau Aiguptu êsêac ɻamalac, êsêac Anôtô atom. Êndêj taŋ Anôtô oc êmêtôc lêma naŋ, gêjam-sawaga oc ênac tau êndu ma ɻac, taŋ enj gêjam enj sa naŋ, oc embeŋ ma êsêac samob oc sênaŋa sêwiŋ tauŋ.

4 Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêj aê gebe “Lewe têna me lewe ɻalatu embe têtap gwada sa, go gejob-waga bôcŋa nêŋ wamban to ɻakicsêa êtôm gebe êtakê êsêac e sêc su nec atom. Ma aê, lausinj undambêŋa nêŋ Apômtau amboac tonangeŋ. Naclai teŋ oc êkô aê auc atom êtôm tonanenj. Aê oc jatu lautuc lôc Sion. **5** Aê, lausinj undambêŋa nêŋ Apômtau, oc jakêŋ sêlinj Jerusalem -amboac moc kelelo gebe ênam ɻalatu kêsi. Aê oc janam malac tau sa to jaku ɻacio tulu.”

6 Apômtau kêsôm gebe “O lau Israel, akac taôm ôkwi andêj aê, tanj ajam dêmôêm naŋ. **7** Gebe êndêj ñasawa teŋ amac samob oc ambaliŋ nêm gwam sec, tanj lemem kêmasaŋ ña silber to gold naŋ, siŋ ênaŋa. **8** Siŋ oc enseŋ lau Asurianja su ña ñamalacnêj ñaclai atom. Lau Asurianja oc sêc siŋ su sêna ma nêj lau matac têtu gênjôma. **9** Èsêacnêj kiŋsêga oc êtênêp tau êndu-êndu ma nêj laumata siŋja têtakê e sêc su ma sêwi nêj gêbôm siŋja siŋ.” Apômtau tanj nê ja kêsa Sion ma nê ja ñawao gêc Jerusalem naŋ, nê biŋ tonanj.

32

Kiŋ biŋ gêdêŋja

1 Alic acgom, kinj teŋ oc ênam gôlinj ña biŋ gêdêŋja ma kasêga sênam gôlinj ña mêtôc gêdêŋja.

2 Èsêac samobgeŋ oc têtôm gamêŋ, tanj kepeŋ mu auc naŋ,

ma têtu launêŋ lamu gamêŋ êlaŋganja.

Èsêac têtôm bu kêsa gamêŋ ñakeleŋ

ma têtôm poclabu ñaaŋuŋ aŋga gamêŋ sawa.

3 Go èsêac, tanj sêlic naŋ, mateŋanô êmôp atom ma èsêac, tanj sêŋô biŋ naŋ, oc sê tanenj.

4 Lau tanj sêšôm biŋ beleb-belebgeŋ naŋ, oc sêmêtôc biŋ êndêŋgeŋ,

ma èsêac, tanj sêšôm biŋ kwac-kwac naŋ, oc sêšôm biŋ ñaŋêŋ èsa.

5 Èsêac sêsam lau meloc gebe apômtau êtiam atom ma tetoc lau wauc-wauctêna sa amboac lau towae atom.

6 Gebe ñac meloc oc èsôm biŋ meloc ma nê ñalêlôm taê gêjam secgeŋ,

gebe êngôm gêj toAnôtômêgej
 ma êsôm biñdansaŋ êpi Apômtau
 ma êwi lau, taŋ mo gêjô êsêac naŋ, siŋ sêmoa tomo
 êjô êsêacgej
 ma êngamij bu êndêj lau, taŋ bu gêjô êsêac naŋ.
⁷ Wauc-wauctênanê mêtê sec,
 eŋ taê gêjam biŋ sec kêtû wakuc-kêtû wakuc
 ma lau sêpô-lêna-tauŋwaga embe sêwa nêŋ biŋ sa
 gebe biŋjanô,
 oc ɻac tau enseŋ êsêac su ɻa nê biñdansaŋ.
⁸ Mago ɻac mansaŋ taê gêjam biŋ mansaŋgej
 ma êsap gêj mansaŋ tôŋ ɻajaŋagej.

Propete gêlêŋ biŋ lauo Jerusalemja

⁹ Amac lauo, taŋ aŋgôŋ ɻaômagej naŋ, andi, aŋô aê
 aoc,
 ma êsêac latuŋio amac, taŋ akêŋ gêwiŋ biŋ palin-
 palingeŋboa naŋ.
 akêŋ taŋem ɻoc biŋ.
¹⁰ Jala teŋ ma bêc ɻagêdô ênaŋa acgom,
 go amac lauo, taŋ akêŋ gêwiŋ biŋ palin-palinjeŋboa
 naŋ atakê,
 gebe wain ɻanô oc êtu lêwê atom, ma noc anij mo
 lasêŋa mêmësa atom.
¹¹ Amac lauo, taŋ aŋgôŋ ɻaômagenj naŋ atênenpmaj,
 amac lauo, taŋ akêŋ gêwiŋ biŋ palin-palinjeŋboa
 naŋ atakêmaŋ.
 Akwalec nêm ɻakwê su ma amoas ɻaômagenj, go asô
 talu êtu nêm ɻakwê.
¹² Ataŋ taŋiboa êtu nêm kom ɻajamja
 êtu nêm wain ɻajamja,

13 êtu ñoc launêŋ nom, taŋ waŋganic to gêŋ têkwa-têkwa gêjam auc naŋŋa
ma êtu gôlôac, taŋ sêŋgôŋ malac tatu samucŋa totêntac ñajamgeŋ naŋŋa.

14 Gebe andu kapôeŋ oc êtu tuc, ma malac toŋaonda tau êtu gasaŋ.

Gamêŋ ñabau to andu soso dêdib ñacjoŋa oc êtu bôcnêŋ gêsuŋ enden tôŋgeŋ,
ma êtu doŋki gêbôm nêŋ gamêŋ ôwêŋa,
ma êtu dombanêŋ gamêŋ sêniŋ gêŋŋa.

15 Biŋ tonaj ênêc e Apômtau ênsêwa Nalau aŋga lôlôc mêmêpi aéac,
go gamêŋ sawa ênam tau ôkwi êtu kôm toŋanô ñajam,

ma kôm toŋanô ñajam ênam ñanô êlêlêc su.

16 Ma mêtôc gêdêŋ oc ênêc gamêŋ sawa
ma biŋ gêdêŋ êmoa kôm toŋanô ñajam ñalêlôm.

17 Ma biŋ gêdêŋ ênam ñanô biŋmalô
ma mêtôc gêdêŋ ênam ñanô tamoa ñaŋêŋ totêntac êpa sugeŋ enden tôŋgeŋ.

18 Noc lau oc sêŋgôŋ tobiŋmalô
ma sêlêwaŋ tauŋ sêŋgôŋ andu ñajaŋa to gamêŋ êmacgeŋ.

19 Ma saleŋ oc êku guluŋ tagen
ma malac popoc samucgeŋ êsêp êtap ênêc.

20 Aê aoc êôc amac, taŋ asê nêm gêŋ êsêp bugala
ma akêŋ bulimakao to doŋki tauŋ sêmoa nêŋ gêŋ.

33

Apômtau oc ênam Jerusalem kësi

1 Ojae aôm ñac-goseŋ-gêŋ-suwaga-ma, taŋ sesen aôm taôm su atom naŋ,

ma aôm ñac-kôjaŋgo-gêŋwagama, taŋ ñac teŋ kêjaŋgo
nêm gêŋ su atom naŋ.

Êndêŋ taŋ onseŋ genj êmbacnê naŋ, oc senseŋ aôm
taôm su,
ma êndêŋ taŋ ôjaŋgo gêŋ e êmbacnê naŋ, êsêac oc
sêjaŋgo nêm gêŋ.

² O Apômtau, taêm walô aêac,
aêac aôŋ aôm amoia.

Ôtu aêacma lemeŋ êtôm bêbêcgeŋ
ma aêacma kêsiwaga êndêŋ têm gêŋwapacŋa.

³ Êndêŋ taŋ lau oc sêŋô aôm awam amboac wapap
gêjac naŋ, oc sêc.

Êndêŋ taŋ aôm ôndi sa naŋ,
tentenŋlatu samob sêc êliŋ-êliŋ.

⁴ Ma lau oc sejoŋ ñawaba amboac lêsêc sejoŋ gwada
ma waba tau ê êsêac amboac têapa gê lêsêc.

⁵ Tatoc Apômtau sa gebe eŋ gêŋgôŋ lôlôc.
Eŋ oc êkêŋ mêtôc gêdêŋ to biŋ gêdêŋ ênam Sion auc.

⁶ Eŋ oc ênam gôliŋ aômnêm têm samob êsêlêŋ
ñaŋêŋgeŋ

ma êkêŋ moasinj ênam aôm kêsiŋa to kauc mêtêŋa
ma kauc tajala gêŋŋa ênam sêga.

Tatêc Apômtau kêtû ênê awamata.

⁷ Alic acgom, siŋsêlêc têtaŋ sêmoa intêna
ma wama ñasêliŋwaga têtaŋ secanô.

⁸ Intênasêga kêtû gasaŋ ma lau teŋ sêsêlêŋ sêsa
kêtiam atom.

Êsêac sêjac poac popoc ma sêpêlê lau-sêwa-biŋ-
sawaga

ma tetoc ñamalac teŋ sa kêtiam atom.

⁹ Nom kêteŋ toŋalêlôm ɻawapacgeŋ.
 Lôc Lebanon kêmeliŋ tomajageŋ.
 Gaboanŋ Saronŋa kêtôm gamêŋ sawa.
 Ma lôc Basan to Karmel kêtû kwalam.

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe
 “Galoc aê kamasaŋ tauc gebe jandi,
 galoc aê oc jandi jakô.

¹¹ Amac taêm, mago akêkam gêŋ ɻapa
 ma akôc ɻalaunŋ ɻamasêgeŋ.
 Nêm awemjaô kêtôm ja ɻawaô, tanj oc êniŋ amac su
 naŋ.

¹² Ma tenteŋlatu samob oc têtôm usu ɻapa, tanj sêpac
 kêtû ɻop naŋ,

têtôm wanjanic, tanj sêsap su ma sêkêŋ ja geŋ naŋ.

¹³ Amac lau, tanj amoia jaêcsêga naŋ, aŋô gêŋ, tanj
 gagôm naŋ ɻawae.

Ma amac lau, tanj amoia ɻagala naŋ, ajala ɻoc ɻaclai.”

¹⁴ Secwaga Sionŋa têtêc tauŋ ɻasec,
 ma lau alôb-alôb têtakê ɻanô ma sêšôm gebe
 “Aêacnêŋ asa oc êtôm gebe êngôŋ êwiŋ ja, tanj êsa
 endenŋ tôŋgenŋ naŋ.”

¹⁵ Nac tanj kêsa nê lêŋ gêdêŋgeŋ ma kêsôm biŋjanô
 naŋ,

nac tanj gedec gêŋ, tanj lau sêjaŋgo naŋ,
 ma gêôc lêma tôŋ gêdêŋ awa êtim eŋja
 ma kêkêŋ tanja biŋ sêkêc dec siŋŋa atom,
 ma gêsaŋ mataanô auc gebe êlic gêŋ sec atom

¹⁶ Nac tonanŋ tec êngôŋ lôlôc.

lôc to poc saginŋ oc êtu ênê lamu
 ma aŋga tonanŋ oc sêkêŋ mo êndêŋ eŋ ma êpô lêna
 bu atom.

17 Matamanô oc êpi nêm kiŋ tonê ɻawasi,
matamanô oc êu laiŋ su êna.

18 Nêm ɻalêlôm oc taêm ênam ɻawapac laŋgwa, taŋ
katakê aôm naŋ,
gebe “Nac kêsa gêŋ saŋa gêmoa ondoc.
Nac gêjam dôŋ gêŋja gêmoa ondoc.

Nac kêsa andu jaliŋa samob saŋa gêmoa ondoc.”

19 Matamanô oc êpi lau-tetoc-tauŋ-sawaga êtiam
atom.

Êsêac sêšôm awen teŋ, taŋ gôjam kauc ɻam,
ma imbeleŋ kêpêlê biŋ, taŋ kôjala atom.

20 Matamanô êpi Sion, taŋ kêtû aêacnêŋ omsêga
ɻamala.

Matamanô oc êpi malac ɻanjêŋ Jerusalem tau,
taŋ kêtôm becobo, taŋ kêkô geden tôŋgeŋ naŋ.
Lau teŋ oc sêmbuc ɻaalê sa atom.

21 Ma Apômtau oc êmoa êwiŋ aêac tonê ɻawasi kiŋja.
Eŋ oc êtu aêacnêŋ bu kapôeŋ to ɻaweŋweŋ,
taŋ manowa ma waŋ tolac têtôm atom gebe sêšô
sêna naŋ.

22 Gebe Apômtau kêtû aêacnêŋ mêtôcwaga ma kêtû
nêŋ gôliŋwaga.

Apômtau kêtû nêŋ kiŋ ma oc ênam aêac kêsi.

23 Nêm lêpoa kêm kêtû golon ma gê jamoa tôŋ atom,
tec ageŋ lac sa kêtôm atom.

Go sênaç sam awa, taŋ sêjaŋgo naŋ,
ma lau puliŋ oc sêkôc sêwiŋ amboac tonanjeŋ.

24 Nac malac tonanjeŋa teŋ oc êsôm gebe “Gêmac
gêgôm aê,” nec atom.

Apômtau oc êsuc lau, taŋ sêŋgôŋ malac tau naŋ, nêŋ
sec ôkwi.

34:1-17 Môkêlatu tonec geoc Anôtônê ɳacjo nêŋ
ɳandaŋ, taŋ enseŋ êsêac su sênaŋa naŋ lasê. * sa.
Lau jaba sêšom tauŋ aweŋ katu sejop to sêkônij
êsêacŋa. † wanŋ gebe sênaŋ siŋ êndêŋ Israel naŋ, nêŋ
biŋ sa.

35

Anôtô kêmasaŋ nê lau têtu wakuc

¹ Gamêŋ gasaŋ to gamêŋ ɳakeleŋ oc têntac ɳajam
ma gamêŋ sawa oc êtu samuc ma ɳaola ênac lêtêŋ
amboac ménamiŋ.

² Naola êsa ênam aucgeŋ
ma gamêŋ tau oc êtu samuc ma ênam wê totêtac
ɳajamgeŋ.

Ma sêkêŋ Lebanon ɳaŋawasi
ma Karmel to Saron ɳagêlôŋ êndêŋ gamêŋ tau.
Êsêac oc sêlic Apômtaunê ɳawasi
ma Anôtônê ɳawasi kiŋja.

³ Aŋgôm lemem, taŋ kêtu palê naŋ, ɳajaŋa êsa
to aŋgôm emduc, taŋ kêtu goloŋ naŋ, ɳajam êsa.

⁴ Asôm êndêŋ lau tonêŋ ɳalêlôm ɳatutuc gebe
“Akô ɳajaŋa ma atêc taôm atom.

Alic acgom, nêm Anôtô oc êmêŋ êtu êkac kamocgôc
to êkêŋ ɳagêjôŋa ma ênam amac kësi.”

⁵ Go mateŋpêc mateŋ êlac
ma taŋeŋsuŋbic taŋeŋsuŋ êpoa lasê.

⁶ Go maginj kësu sêmboanŋ sa têtôm mojawa
ma aweŋmê sênam wê lambiŋja,

* 33:24: ɳamadiŋ 18 to 19 gêwa lau Israel nêŋ têm gêŋwapacŋa

† 33:24: ɳamadiŋ 23 gêwa lau Israel nêŋ ɳacjo, taŋ sêlac

gebe bumata oc êu lasê êsa gamêŋ gasaŋ
to bu kapôēŋ êsa gamêŋ sawa.

⁷ Kekop ɳandaŋ oc êtu bugêjactoŋ
ma bumata oc êpulu aŋga nom gelo-gelo,
ma gêgwaŋ to ôpic ma siŋ êpi aŋga kêam gamêŋ
sawaŋa malen.

⁸ Ma intênasêga teŋ oc ênêc tonec,
ma sêsam intêna tau gebe “Intêna dabun.”
Lau môrja sêsêlêŋ sêsa tonan atom,
ma lau meloc sêmoa intêna tau atom.
⁹ Lewe teŋ oc êmoa tônê atom
ma bôclai teŋ oc êsêlêŋ êmoa intêna tau atom,
oc tatap êsêac sa sêmoa tônê atom,
lau taŋ Apômtau gêjam êsêac kêsi naŋgeŋ, oc sêsêlêŋ
intêna tau.

¹⁰ Ma êsêac, taŋ Apômtau kêgaboac
su naŋ, oc sêmu sêmêŋ
mêŋsêô lasê Sion towêgen.
Têntac ɳajam teŋgeŋja oc ênsac êsêac ɳaô
têntac ɳajam to têntac ɳagaô oc ênam êsêac auc
ma gênwapac to tanjiba oc êwi êsêac siŋ.

36:1-39:8 Lau Asuria nêŋ kin Sanherib gêwê
nê siŋwaga sêô lasê gamêŋ Judaŋa ɳamiŋ kêsêp
môkêlatu tonec. Mago Anôtô gêjam malac
Jerusalem sa ɳa lêŋ kain teŋ. Kin Hiskia kêtap
gêmac kapôēŋ sa, mago ôli ɳajam kêsa kêtiam.

40

Anôtône biŋ gêjam malô Sionja

¹ Nêm Anôtô kêsôm gebe
“Anam malô, anam malô ɳoc lau.
² Asôm biŋ malôgeŋ êndêŋ Jerusalem

ma amôêc êndêj eŋ
 gebe ênê sakin gêñômaŋa ŋatêm gêbacnê
 ma sêscuŋ ênê keso ŋatôp ôkwi,
 gebe Apômtau lêma kékêj ŋagêjô kêlêlêc su
 gêjô ênê sec samob.”

³ Awa teŋ gêmôêc gebe
 “Amansaŋ Apômtaunê gamêj êsêlêj êsaŋa aŋga
 gamêj sawa
 to amêtôc intêna êtu solop aŋga gamêj ŋakeleŋ êtu
 nêŋ Anôtôŋa.

⁴ Gaboaŋ samob oc êôc sa
 ma lôc to gamêj ŋabau êtu tapa
 ma sêmêtôc ŋapoalic êtu solop
 ma sêmansaŋ gamêj kalonj-kalonj ŋatip êsa.

⁵ Go Apômtaunê ŋawasi oc eoc tau lasê
 ma ŋamalac pebenj oc sêlic gêj tau sêwiŋ tauŋ
 gebe Apômtaunê awa kêsôm biŋ tau.”

⁶ Awa teŋ kêsôm gebe “Ômôêc.”
 Ma aê kasôm gebe “Jamôêc asagen.”
 “Gêj nomŋa samob kêtôm gêgwanj
 ma ŋamalacnêŋ gêlônj samob kêtôm ŋaola kômŋa.

⁷ Êndêj taŋ Apômtau êju nê awajaô naŋ,
 gêgwanj êmêlinj ma ŋaola êsêlic.
 Biŋjanô, lau têtôm gêgwanj.

⁸ Gêgwanj kêmêlinj ma ŋaola kêsêlic,
 mago aêacnêŋ Apômtaunê biŋ oc ênêc endenj
 tôŋgeŋ.”

⁹ O Sion, jaenwaga ŋawae ŋajamŋa,
 ôpi lôc balinj teŋ ôna.
 O Jerusalem, jaenwaga ŋawae ŋajamŋa,

ôpuc awam sageñ.

Ôsôm êndêj malac Judanja gebe “Alic nêm Anôtô tonec.”

¹⁰ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêmêj tojaclai ma eñ tau lêma gêjam gôlinj gêj samob.

Alic acgom, lau tanj eñ kêku êsêac atom tulu nañ, sêwiñ eñ

ma lau, tanj gêjam kôm kêpi êsêac nañ, sêmuñ eñ.

¹¹ Enj oc engeñ nê domba êtôm ñacgejob

ma êsip domba ñalatu tamiñ bôdagî,

go êwê ñatêna malôgeñ.

Israelnêj Anôtônê dôj masi

¹² Asa kêkati gwêc ña lêma ma gêjam dôj ma kêsaka undambê.

Asa gêjam dôj nom ñakekop kêsêp bakep ma gê dôj lôc samob to kêsaê gamêj ñabau ñañawapac.

¹³ Asa gêjam gôlinj Apômtaunê ñalau

ma mêtêmôkê ondoc kêdôj eñ.

¹⁴ Enj gêjam kênac asa gebe êwa binj sa êndêj eñ ma asa kêtôc intêna mêtôc gêdêñja gêdêj eñ

ma kêdôj kauc gêdêj eñ

ma kêtôc intêna êjala gêj ñamña gêdêj eñ.

¹⁵ Alic acgom, tenteñlatu têtôm bu ñatetep, tanj kêsap bakep tôj nañ,

ma têtôm kekop, tanj lau sênam dôj êtôm atom nañ.

Alic acgom, nuc ñawapac kêtôm gêngambu teñ.

¹⁶ Ka Lebanonña kêtôm gebe sêncac pac êtu dajaña ma bôc Lebanonña kêtôm gebe êtu daja tau atom.

¹⁷ Enj gêlic tenteñlatu samob amboac gêj ñaôma gêlic êsêac têtôm gêj teñ atom.

18 Amac alic Anôtô kêtôm asa,
ma anam dôj ejêpi asageñ.

19 Anam dôj ejêpi gwam me.

Naçmêtê kêpac gêj tau,
ma ñac-kêpac-goldwaga kékwa gêj tau auc ña gold
ma kêmasañ kapoacwalô silberña kêtû gêj tauña.
20 Nac ñâlêlôm sawa oc êjaliñ ka ñajaña teñ sa gebe
    êtu namuc atom
ma êtap kwalam lañgwa teñ sa,
gebe êsap ñakatu teñ tañ êkô ñanêngeñ nañ.

21 Amac ajala atom me. Amac añô atom me.

Êsêac sêjac miñ biñ tau gêdêñ amac gêdêñ an-
    dañgeñña su atom me.

Amacnêm kauc kësa gêdêñ Anôtô kékêñ nom nañ,
    atom me.

22 Ej taugen gêngôñ nom ñamadin lôlôcña ñaô
ma gêlic ñamalac têtôm wagô
ma kêlaiñ umboñ kêtôm obo teñ,
go gêlam gêj tau kêtôm becobo, gebe lau sêngôñ
    ñalabu.

23 En gêgôñ kasêga têtu gêj ñaôma
ma gôlinjwaga nomña têtôm gêj ñanô masi.

24 Sêse êsêac ma sêpôñ êsêac
ma ñawakac keseleñ kêsêp nom,
go ej gêju awajaô kêpi êsêac e gacgeñ sêmeliñ
ma mulai kêlai êsêac sa amboac gêngambu.

25 Nac dabuñ tau kêsôm gebe Amac oc anam dôj aê
    êpi asa,

ma aêagêc asa atôm tauñ.

26 Aôc matemanô sa êpi lôlôc ma alic.

Asa kékêñ utitalata samob tônê ñai.

Nac, tañ gêwê êsêac totoñ-totoñ sêsa sêmêñ

ma kêsam êsêac samob nêj ñaê naŋ,
nê ñaclai kapôêj ma eŋ Ñaniniŋ Ñatau,
tec nêj teŋ gêjaŋ atom.

27 Aôm kôsôm gebe “Ñoc lêj kêsiŋ tau gêdêj
Apômtau

ma ñoc Anôtô gêôc lêlêc ñoc biŋ, taŋ taêc kêka naŋ.”
O Jakob, aôm kôsôm biŋ tonaj kêtû agenŋa,
o Israel, aôm kôtaj taŋiboa tonaj kêtû agenŋa.

28 Amac ajala to aŋô biŋ tonec atom me gebe
Apômtau eŋ Anôtô teŋgeŋja.
En kêkêj nom ñamadiŋ samob.

En oc êtu goloŋ atom ma têkwa êmbac atom.

Aêac tatôm gebe takip ênê kauc êjala biŋja ñam sa
atom.

29 En kêkêj ñaclai gêdêj lau tekweŋ gêbac
ma ñajaŋa gêdêj lau palê-palê.

30 Lau matac oc têtu goloŋ ma tekweŋ êmbac,
ma ñapalê wakuc oc sêu tauŋ,

31 mago êsêac, taŋ taêj kêka Apômtau naŋ, oc têtap
ñaclai wakuc sa.

Êsêac oc sêkêj magê amboac momboaj.

Êsêac oc sêlêti, mago tekweŋ êmbac atom,
êsêac oc sêsêlêj, mago têtu goloŋ atom.

41

Anôtô gêjac mata biŋ gêdêj Israel

1 “Amac nuc samob, jamanŋeŋ ma akêj taŋem aê.
Ma tentenŋlatu samob têtap nêj ñaclai wakuc sa.

Êsêac têtu gasuc mêmjsêsmôm nêj biŋ.

Aêac samob dawinŋ tauŋ natakô êtu mêtôcŋa.

2 “Asa kêjaliŋ ɳac, taŋ kêku ɳacjo tulu ɳapanj naŋ, sa
an̄ga oc kêpiŋa.

ɳac tau kêkêŋ tentenŋlatu taêsam sêšô eŋ ɳalabu
to kêka kin̄ tōŋ.

Ênê siŋ gêjac êsêac popocgeŋ e têtôm kekop
ma nê talam kêjanda êsêac e têtôm gêngambu, taŋ
mu gêju naŋ.

3 Eŋ kêjanda êsêac kêdaguc ma kêsa nê lêŋ toôli
samucgeŋ,
en̄ kêlêti e akain̄ gedec nom.

4 Asa kêkalem gôlôac to gôlôac samob gêdêŋ an-
dangeŋ ɳanô
ma kêmasaŋ to gêgôm gêŋ tonaj.

Aê Apômtau, aê ɳac, taŋ gagôm gêŋ tau.
Aê katu ɳamata ma oc jatu ɳamu.

5 “Nuc samob sêlic gêŋ tau ma têtakê
ma nom ɳamadiŋ têtênen̄p,
êsêac têtu gasuc-têtu gasuc sêmêŋ.

6 Lau sêjam tauŋ sa
ma sêšôm gêdêŋ tauŋ gebe ‘Têntac êpa sugeŋ.’

7 Nacmêtê awa gegeŋ ɳac-kêpac-goldwaga tōŋ.
Kamunda awa gegeŋ ɳac-keto-ɳatalôwaga tōŋ
ma kêsôm gebe ‘Gêŋ tau ɳajamanô.’

Ma sêjac gêŋ tau tōŋ ɳa bêlêm gebe wiwic atom.

8 “Ma ɳoc sakiŋwaga aôm, Israel,
aôm Jakob, taŋ kajaliŋ sa naŋ,

ɳoc ɳac Abraham nê wakuc aôm

9 aê kakôc aôm an̄ga nom ɳamadiŋ
to gamôéc aôm an̄ga nom ɳakêclêsu jaêcsêga
ma kasôm gêdêŋ aôm gebe ‘Aêŋoc sakiŋwaga aôm,
aê kajaliŋ aôm sa ma katiŋ aôm su atom.’

10 Ôtêc taôm atom gebe aê gamoa gawiŋ aôm, têmtac ɳagogo atom gebe aômnêm Anôtô aê. Aê oc jakêŋ ɳaclai êndêŋ aôm, aê oc janam aôm sa, aê oc japuc aôm tôŋ ɳa lemoc anôŋa, taŋ kêku ɳacjo tulu naŋ.

11 “Alic acgom, êsêac taŋ têntac ɳandaŋ gêdêŋ aôm naŋ, oc sêsu êsêac susu ma sêngôm êsêac majen êsa. Êsêac taŋ sêkêŋ kisa gêdêŋ aôm naŋ, oc têtôm gêŋ ɳaôm ma sênaŋa.

12 Aôm oc onsom nêm ɳacjo, mago oc ôtap êsêac sa atom, ma êsêac, taŋ sêjac siŋ gêdêŋ aôm naŋ, oc maleŋmê sênaŋa.

13 Gebe aê Apômtau, aômnêm Anôtô, kakam lêmam anôŋa tôŋ.

Aê tec kasôm gêdêŋ aôm gebe ‘Ôtêc taôm atom, aê oc janam aôm sa.’ ”

14 Apômtau kêsôm gebe” O ɳoc gêŋenec Jakob, ôtêc taôm atom.

Amac lau Israelŋa, oc janam amac sa, gebe amacnêm kêsiwaga aê, Israelnêŋ ɳac dabuŋ.

15 Ôlic acgom, aê gagôm aôm kôtu olo, olo wakuc ɳajaŋa.

Aôm oc ôtuc lôc popoc e êtu kekop, ma gamêŋ ɳabau e êtu gêŋgambu.

16 Aôm oc okoloŋ gêŋ tau e mu êju ɳapa su, mulai oc êlai gêŋ tau êliŋ-êliŋ.

Ma aôm oc têmtac ɳajam êsa êtu Apômtauŋa, ma waem êsa êtu Israelnêŋ ɳac dabuŋja.

17 “Lau ɳalêlôm sawa to sêpô-lêna-tauŋwaga embe
sensom bu elêmê
ma bu embe êjô ȇsêac e imbeleŋ ɳakelenj êsa,
naŋ aê Apômtau oc jakêŋ taŋoc ȇsêac.
Aê, Israelnêŋ Anôtô, oc jawi ȇsêac siŋ atom.
18 Aê oc jakêŋ bu enseleŋ êsa lôc kalonj-kalonj
ma bumata ȇpoac gamêŋ ɳagaboanj.
Aê oc janam gamêŋ sawa ôkwi êtu bugêjactoŋ
ma bu ȇpulu ȇpi gamêŋ ɳakelenj.
19 Aê oc jasê kaseda to kakêlim
ma kabôeŋ to katêkwí êkô gamêŋ sawa
ma jakêŋ siuŋ êkô gamêŋ ɳakelenj
ma kalelonj to kêmêsic êwiŋ amboac tonanĝenj
20 gebe lau samob oc sêlic to sêjala
ma sêsalâ e nêŋ kauc êsa,
gebe Apômtaunê lêma gêgôm gêŋ samob tonanj
ma Israelnêŋ ɳac dabuŋ kêkêŋ gêŋ tau.”

Anôtô kêtêlê anôtôi dansaŋ

21 Apômtau kêsôm gebe “Amansaŋ nêm biŋ.”
Kin Jakobŋa kêjatu gebe “Akêŋ lau-sêwa-nêm-biŋ-
sawaga sêsa sêmêŋ.
Sêsa sêmêŋmaŋ ma sêsôm biŋ samob, taŋ oc
mêŋêsaŋa naŋ lasê.
Anac miŋ biŋ laŋgwa samob ɳam
gebe ênêc ma kauclêlôm ma taêŋ ênam.
22 Ma awa gêŋ, taŋ oc mêŋêsaŋa naŋ, sa êndêŋ aêac
gebe taêŋ ênam gêŋ tau êtu anô ɳalêŋ.
23 Asôm gêŋ, taŋ mêŋêsa êtu ɳamu ɳa naŋ, êndêŋ
aêac,
ec ajala gebe amac anôtôi biŋjanô.
Ajôc, aŋgôm gêŋ teŋmaŋ, ɳajam me sec

gebe aêac alic ma atakê.

²⁴ Mago amac gêj ɻaôma
ma nêm kolej ɻanô masi samucgej
ma ɻac, tanj kêjalinj amac sa naŋ, eŋ ɻac alôb-alôb.

²⁵ “Aê gajac ɻac teŋ sa arŋa gamêj nodoŋa, tec
gêmêj.

Gêmêj arŋa oc kêpiŋa. Eŋ oc awa ênac ɻoc ɻaê.
Eŋ oc êka gôlinwaga tōŋ amboac lêsap
ma amboac ɻac-kêpac-kuwaga kêka nomku.

²⁶ Asa gêwa gêj tau sa gêdêj andaŋgej gebe aêac
ajala

me kêkêj ɻawae gêmuŋ gebe aêac alôc gebe ‘Najam.’
Lau teŋ sêwa sa atom, lau teŋ sêkêj ɻawae gêmuŋ
atom.

Lau teŋ sêjô nêm biŋ atom.

²⁷ Aê kasôm biŋ tau lasê gêdêj Sion kêtû ɻamata
ma kasakinj jaenwaga to ɻawae ɻajam tau gêdêj
Jerusalem.

²⁸ Aê matocanô gêja, mago galic ɻac teŋ atom.

Aê embe jatu kênac, oc nêŋ ɻac êwê êsêacŋa teŋ
gêmoa

gebe êjô aê aocŋa nec atom.

²⁹ Alic acgom, êsêac samob têtu gêj ɻaôma ma nêŋ
kolej ɻanô masi samucgej.

Nêŋ gwam kêtôm mu ɻaôma.” * † ɻagêdô sa. Alic
40:19-20

42

Apômtaunê sakijwaga

---

* **41:29:** Biŋ tonaj kêkanôŋ kiŋ towae Kores. † **41:29:** ɻamadiŋ
6 to 7 gêwa lau-sêsap-gwamwaganêj kôm

1 “Alic acgom, ηoc sakiŋwaga, taŋ gajac eŋ sa naŋ,
ηac taŋ kajaliŋ eŋ sa ma katuc galic eŋ ηajam naŋ,
tau tonec.

Aê kakēŋ ηoc Nalau jagēsac eŋ ηaô
ma eŋ oc êkôc biŋgêdêŋ êndêŋ tenteŋlatu samob
êna.

2 Eŋ oc êmôêc êkac sageŋ atom
ma êlaiŋ nê biŋ êtu tapa ênêc malacluŋ atom.

3 Eŋ oc êpôŋ sôbolec, taŋ tulu kwanaŋgeŋ naŋ,
tulu samucgeŋ atom
ma êsi daweŋ gasilana êmac atom.
Eŋ oc êwaka biŋgêdêŋ sa ηaŋêŋgeŋ.

4 Eŋ oc êtu palê me êtu goloŋ atomanô
e ênac dabir biŋgêdêŋ aŋga nom,
ma nuc sêkêŋ mateŋ ênê biŋsu.”

5 Apômtau Anôtô, taŋ kêkêŋ undambê ma kêlainŋ
gêŋ tau
ma kêmasaŋ nom to ηagêŋlêlôm samob
ma kêkêŋ lau nomŋa sêse aweŋ
to kêkêŋ mateŋ jali gêdêŋ gêŋ samob, taŋ sêselêŋ
sêmoa nom ηaô naŋ,
kêsôm biŋ tonec gebe

6 “Aê Apômtau, aê kakalem aôm tobiŋgêdêŋgeŋ
ma kakam aôm tōŋ gêdêŋ lêmam ma gajam jaom
aôm.

Aê kakêŋ aôm kôtu ηoc poac ηabelo gêdêŋ lau,
ma kôtu tenteŋlatunêŋ ja.

7 Gebe ôŋgôm lau mateŋpec nêŋ mateŋanô êpoa lasê
to ôwê lau kapoacwalôŋa sêsa aŋga gêsunŋ sêmêŋ
ma êsêac, taŋ sêŋgôŋ tokesecgeŋ naŋ, sêsa aŋga
kapoacwalô sêmêŋ.

8 Aê Apomtau, aêŋoc ηaê tau tonâŋ.

Aê jawi ɳoc ɳawasi siŋ êndēj lau teŋ atom
 ma jawi ɳoc waec siŋ naelom gwam atom.
⁹ Alic acgom, biŋ laŋwa ɳanô kêsa sugac
 ma galoc oc jasôm biŋ wakuc lasê.
 Biŋ tau ɳanô kêsa atom tagen ma jasôm lasê êndēj
 amac kwanaŋgeŋ.”

Talambiŋ Apômtau, gebe gêjam nê lau kêsi

¹⁰ An̄ga wê wakuc teŋ êndēj Apômtau
 ma alanem eŋ e êndēj nom ɳamadiŋ.
 Gwêc to ɳagêŋlêlôm ɳadindiŋ êsa
 ma nuc to lau, tan̄ sêŋgôŋ tonan̄ naŋ, sêlambin̄
 sêwiŋ.
¹¹ Gamêŋ sawa tau to malac gamêŋ sawaŋa sêôc
 aweŋ sa
 ma lau Kedar nêŋ malac amboac tonan̄.
 Lau tan̄ sêŋgôŋ gamêŋ Sela naŋ, sênam lasê
 ma nêŋ ɳaôndu êpi an̄ga lôc ɳatêpôê.
¹² Èsêac tetoc Apômtau sa
 ma sêšôm ênê wae lasê an̄ga nuc.
¹³ Apômtau oc êsa amboac ɳactêkwa teŋ,
 eŋ êli tau sa amboac ɳac siŋŋa teŋ.
 Eŋ ênam wambaŋ to ênac mu.
 Eŋ êtôc tau êndêj nê ɳacjo gebe eŋ ɳac siŋsêlêc.

Anôtô gêjac mata gebe ênam nê lau kêsi

¹⁴ “Aê gaŋgôŋ gamêŋ gêmac ɳasawa ɳêŋgen,
 aê kasôm biŋ atom ma gajam tauc tōŋ.
 Ma galoc aê oc jataŋ lasê amboac awênen gabêsi sec.
 Aê oc jasê aoc e tekoc êmbac-êmbac.
¹⁵ Aê oc jaŋgôm lôc to gamêŋ ɳabau êtu gasaŋ
 ma ɳagêgwan̄ samob êsêlic.

Bu kapôêŋ oc ɳamaŋ ɳaômá
ma bugêjactoŋ ɳakeleŋ êsa.

16 “Aê oc jawê lau materjpec sêsa intênasêga, tanj
sêjam kauc naŋ,
ma sêsa intêna sauŋ, tanj sêjala atom naŋ.
Aê janam ɳakesec, tanj gê êsêac auc naŋ, ôkwi êtu
ŋawê
ma gamêŋ kalonŋ-kalonŋ ɳatip êsa.
Gêŋ samob tonanŋ ɳai aê oc jaŋgôm ma jandec
sênençja atom.

17 Êsêac tanj sêkêŋ gêwiŋ anôtôi jaba
ma sêsôm gêdêŋ gwam gebe ‘Aêacma anôtôi amac’
naŋ,
oc sênu tauŋ su tomajeŋgeŋ sêna.”

Lau Israel seso tanjeŋ wamu ɳamoasiŋ

18 “Amac lau tanjemsuŋbic aŋô bin,
ma amac lau matempec alic to asala gêŋ.
19 Asa matapec kêtôm ɳoc sakiŋwaga
ma asa tanjasuŋbic kêtôm ɳoc jaeŋwaga, tanj kasakiŋ
en naŋ.
Asa matapec kêtôm en, tanj ôli andaŋ aê naŋ,
ma tanjasuŋbic kêtôm Apômtaunê sakiŋwaga.
20 Aôm gólic gêŋ taêsam, mago kôsala atom.
Aôm tanjamsuŋ kêpoa lasê, mago gôŋô binj atom.”
21 Kêtu nê binjgêdêŋja Apômtau gêlic ɳajam,
gebe êngôm nê binjsu êtu kapôêŋ to ɳawasi êsa.
22 Mago kêjaŋgowaga sêjam geŋgeŋ ma sêjaŋgo lau
tonec nêŋ gêŋ samob su.
Êsêac samob têtôm bôc kêsêp sê
ma sêsiŋ tauŋ sêŋgôŋ kapoacwalô.

Êsêac têtu ɻacionêj gêj sugac ma ɻac tej gêmoa
gebe ênam êsêac kêsiña atom.

ɻacio sêjanjo êsêac su ma ɻac tej kêsôm gebe
“Akêj êsêac sêmu sêna,” nec atom.

23 Amacnêm asa êkêj taŋa biŋ tonaj.

Asa oc êŋô ma taê ênam êtu têm, taŋ oc mêŋêsa
naŋja.

24 Asa kêkêj Jakob gêdêj lau saic-saic
ma Israel gêdêj kêjaŋgowaga.

Apômtau taŋ aêac dagôm sec gêdêj ej naŋ, gêgôm
atom me.

Êsêac sêsa ênê lêŋ mansaŋ atom
ma taŋen wamu ênê biŋsu atom.

25 Tec ej kêsêwa ɻandaŋ têtac ɻandaŋja to siŋ ɻajaŋa
kêpi ej.

Ej kêkêj jawaô kêkôm ej auc, mago nê kauc kêsa
atom.

Gêj tau gej ej ôli, mago kepeŋ ênê ɻalêlôm atom.

43

Apômtau taugen ej kêsiwaga ɻanô

1 O Jakob, o Israel, galoc Apômtau, taŋ kêkêj aôm
ma kêmasaŋ aôm naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe

“Ôtêc taôm atom, gebe aê gajam aôm kêsi su.

Aê gamôêc aôm ma kasam nêm ɻaê anôgen, aôm
kôtu aêŋoc gêj.

2 Embe olom gwêc, aê oc mênjawiŋ aôm.

Ma embe ôsêlêj ômoa ja ɻalêlôm, oc ênam aôm atom
ma jawaô oc êniŋ aôm atom,

3 gebe Apômtau, aômnêm Anôtô aê,

Israelnêj ɻac dabuŋ to nêm kêsiwaga aê.

Aê kakêj Aiguptu kêtu awa gêjam ôli aôm sunja
ma kakêj Aitiopia to Seba gêjô aôm

⁴ gebe aê galic aôm kôtôm awamata teŋ
ma kakianj aôm sa to têtac gêwiŋ aôm.
Aê kakêŋ gamêŋ gêjô aôm
ma kakêŋ lau tomôkê-tomôkê gebe ômoa matam
jali.

⁵ Ôtêc taôm atom gebe aê mêŋgawiŋ aôm,
aê oc jajon nêm wakuc sa aŋga oc kêpiŋa
ma janac aôm sa aŋga oc kêsêpŋa.

⁶ Aê oc jasôm êndêŋ musaŋgu-m gebe Ôwi siŋmanj,
ma êndêŋ mula-m gebe Ôŋgaminj atommanj.

Ôkêŋ latuci aŋga gamêŋ jaêc
to ŋoc latucio aŋga nom ŋamadiŋ

⁷ ma lau samob, taŋ sêwê kaiŋ ŋoc ŋaâ
ma kakêŋ to kamasanj êsêac kêtû ŋoc waecŋa naŋ,
sêndêŋ aê sêmêŋ.

⁸ “Akêŋ lau, taŋ mateŋpec, mago mateŋjanô gêc naŋ,
to lau, taŋ tanjeŋsunjbic, mago tanjeŋsunj gêc naŋ,
sêsa sêmêŋ.

⁹ Akêŋ tentenjlatu samob sênac tauŋ sa
ma lau tomôkê-tomôkê sêkac sa sêpi tagenj.

Êsêacnêŋ asa kêtôm gebe êwa gêŋ tonec sa
ma êtôc gêŋ andanjenja êndêŋ aêac.

Êsêac sêkêŋ nêŋ lau, taŋ sêpuc êsêacnêŋ binj tôŋ naŋ,
sêsa sêmêŋ gebe sêwaka êsêac sa
e sêŋô ma sêšom gebe Biŋ tau biŋjanô.”

¹⁰ Apômtau kêšom gebe “Aêŋoc lau-sêpuc-ŋoc-binj-
tôŋwaga
to ŋoc sakinjwaga, taŋ kajalinj êsêac sa naŋ amac
gebe amac ajala to akêŋ êwiŋ aê
ma nêm kauc êsa gebe aê tau tonec.
Anôtô teŋ kêsa gêmuŋ aê atom

ma teŋ oc êndaŋguc aê atom.

11 Aê, aê taucgeŋ Apômtau

ma kêsiwaga teŋ gêmoa gêwiŋ atomanô.”

12 Apômtau kêsôm gebe “Aê kasôm biŋ lasê to gajam
amac kêsi

ma aê kakêŋ ñawae gêdêŋ amac gêmuŋ su.

Gêdêŋ tonaj anôtô jaba teŋ gêmoa amac ñalêlôm
atom

ma amac atu ñoc lau-sêpuc-ñoc-biŋ-tôŋwaga.

13 Aê Anôtô gêdêŋ andaŋgeŋja

ma galoc amboac tonajgeŋ

ma teŋ kêtôm gebe êjanjo gêŋ su aŋga aê lemoc
atom.

Aê gajam kôm ma asa oc êtôm gebe êkô kôm tau
auc.”

14 Apômtau, nêm kêsiwaga ma Israelnêŋ ñac dabuŋ
kêsôm biŋ tonec gebe

“Aê oc jasakiŋ biŋ êna Babel êtu amacŋa

ma jatuc kapoacwalô ñabalan̄ popoc

ma lau Kaldea nêŋ lasê ênam tau ôkwi êtu tanjiboa.

15 Aê Apômtau, amacnêm ñac dabuŋ,

aê kakêŋ Israel ma katu amacnêm kin.”

16 Apômtau gêjam intêna kêsêp gwêc ñalêlôm

ma gêjam intêna gelom bu ñaweŋweŋ

17 ma gêwê kareta to hos ma siŋwaga to nêŋ siŋsêlêc
sêja

e sêseŋ jasêc, êsêac oc sêndi sa êtiam atom.

Êsêac sêmac amboac dawen̄ gasilana.

Apômtau, taŋ gêgôm gêŋ tonaj naŋ, kêsôm biŋ
tonec gebe

18 “Taêm ênam gêŋ laŋgwa atom

ma aê go taôm êtu gêŋ gêmuŋjaŋa atom.

19 Alic acgom, aê gagôm gêj wakuc teŋ
ma galic gêj tau kêpoa.

Amac alic gêj tau atom me.

Aê oc janam intêna êsa gamêj sawa êna
ma jakêj bu enseleñ êsa gamêj ñakeleñ.

20 Bôc saleñja ma kêambôm to kêcsêwa oc tetoc aê
sa
gebe kakêj bu kêpoac gamêj sawa
ma bu kapôej keseleñ kësa gamêj ñakeleñ
gebe êkêj bu êndêj ñoc lau, taŋ kajaliŋ êsêac sa naŋ
sêñôm.

21 Aê kakêj êsêac têtu ñoc lau gebe sêñôm ñoc waec
lasê.

22 “O Jakob, aôm awam gêjac aê atom.

O Israel, aôm gôim taôm su kêtû aêja atom.

23 Aôm kôkêj domba kêtû daja gêdêj aê
me kotoc aê sa ña nêm da ñagêdô atom.

Aê kakônij amac ña da atom
ma kalênsôj amac ña biŋ da ñamaluŋa atom.

24 Aôm gôjam ôli tê kêtû aêja ña nêm mone
me kômoasiŋ aê ña nêm da toŋalêsi atom.

Aôm kôkônij aê ña nêm sec
to kôlênsôj aê ña nêm geogenj.

25 Aê, aê taucgeŋ gaseŋ nêm geo su

ma oc taêc ênam nêm sec êtiam atom kêtû aê taucŋa.

26 Taêm ênam ma ôkêj puc aê gebe tajô biŋ tau
dawiŋ tauŋ.

Aôm ôwa nêm biŋ sa ma ôwaka taôm sa gebe kôsôm
biŋjanô.

27 Tamam ñamataŋa gêgôm sec
ma nêm sêlinjwaga sêgêli ñoc biŋ.

²⁸ Kêtu tonaq̄ja aê kakôc ɻoc dabuŋ su aŋga kasêga
lôm dabuŋja
ma kakêŋ Jakob gebe lau senseŋ eŋ su
ma kakêŋ Israel gebe lau sêsôm biŋ êpi eŋ.”

44

Apômtau taugen eŋ Anôtô

¹ “O ɻoc sakinwaga Jakob, o Israel, taŋ kajaliŋ sa
naŋ,
galoc ôkêŋ taŋam.

² Apômtau taŋ kêkêŋ aôm
to kêmasaŋ aôm aŋga tênam têtaclêlôm ma oc ênam
aôm kêsi naŋ,
kêsôm biŋ tonec gebe

O ɻoc sakinwaga Jakob, o Israel,
taŋ kajaliŋ aôm sa naŋ, ôtêc taôm atom.

³ Gebe aê oc jakêc bu êsêp gamêŋ ɻakelen
ma bu oc êpoac nom gelo-gelo.

Aê oc jakêc ɻoc Nalau êpi nêm wakuc
ma jakêc ɻoc mec êpi nêm gôlôac.

⁴ Ma êsêac oc sêlêc amboac gêgwaŋ aŋga gamêŋ
ɻawambuc ɻajam

ma sêpi amboac ka, taŋ kêkô bulêndaŋ naŋ.

⁵ Nac teŋ oc êsôm gebe ‘Apômtaunê ɻac aê.’

Ma teŋ oc êsam tau ɻa Jakobnê ɻaâ.

Ma teŋ oc eto êpi lêma gebe ‘Apômtaunê gêŋ,’
ma ê tau êpi Israel.”

⁶ Apômtau, Israelnêŋ kiŋ to kêsiwaga
ma lausin undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ
tonec gebe

“Aê ɻamata to ɻamu, anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê
atomanô.

⁷ Asa kêtôm aê. Êsa mêmêwa sa,
 êkêj tau êkô aê lanjôcnêm ma êwa tau sa.
 Nac andanjenja asa geoc biŋ, taŋ ocgo mêmêsa
 naŋ, lasê kwanaŋgeŋ.
 Eŋ eoc gêŋ, taŋ ocgo mêmêsa êtu ŋamu naŋ, lasê
 êwiŋmaŋ.
⁸ Atêc taôm atom ma aê go taôm atom.
 Aê gajac miŋ to gawa biŋ tau sa gêdêŋ amac gêdêŋ
 andanjenja atom me.
 Amac atu ŋoc lau-apuc-ŋoc-biŋ-tôŋwaga.
 Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê me masi.
 Lamu ŋanô teŋ gêmoa atom. Aê kajala ten atom.”

Sakin gwamnya tonec gêŋ meloc

⁹ Lau-sêsap-gwamwaga êsêac gêŋ ŋaômá ma nêŋ
 kôm ŋanô, taŋ tetoc sa naŋ, ŋanô masi. Ma lau,
 taŋ sêsap êsêac tōŋ naŋ, sêlic to sêjala gêŋ teŋ atom,
 tec oc sêmoa tomajenjeŋ. ¹⁰ Asa kêsap gwam ma
 kêmasaŋ ŋakatu ŋaômá ma ŋanô masi. ¹¹ Alic ac-
 gom, ŋac tau nê sakiŋwaga oc majeŋ êsa, ma lau
 lemenj-mêtêwaga tau ŋamalac ŋaômá. Êsêac samob
 sêkac tauŋ sa nasékô acgom, go têtakê ŋanô ma
 sêngôm êsêac samob majeŋ êsa.

¹² Nac-kêpac-kiwaga kêkêŋ ki kêsa ja e ŋalana kêsa.
 Eŋ kêsac ŋa hama gebe êkêŋ gwam ŋalanô. Eŋ
 gêjam kôm tolêma ŋajaŋa sec e mo gêjô eŋ ma têkwa
 gêbac. Eŋ gêjam dabuŋ bu, tec ôliwalô gêbacnê.

¹³ Kamunda teŋ gê dôŋ nê ka ma keto ŋakatu
 ŋa kélêpê. Go kêsap ŋa ki kêdaguc ŋadôŋ tau ma
 kêwaka ŋamalac ŋakatu sa e kêtôm ŋamalac lanô,
 gebe kêkô andu teŋ. ¹⁴ Nac tau kêsap kaseda me
 kêjaliŋ kaleloŋ me kamem teŋ sa aŋga saleŋ me
 moae kêsê kaseda teŋ ma kom gêlôm ka tau e kêtû

kapôêj. ¹⁵ Go ka tau êtu ñac teñ nê kamasê, eñ êkôc ñagêdô ma ênsêlu ma ñagêdô gebe eno nê gêj. Mago ka ñagêdô tec eñ kêsap kêtû anôtô jaba ma gêjam sakin gêj tau, ma kêmasañ gwam ma kêpôñ aduc gêdêj gêj tau. ¹⁶ Ka ñamakej tec eñ kékêj ja gen ma kêpac gwada ma gen bôc e gêôc eñ tôj, ma eñ kêsêlu ja gêwiñ ma kêsôm gebe “Kec, galoc kasêlu jagac.” ¹⁷ Ma ka tau ñamakej eñ kêsap kêtû nê anôtô gwam ma kêpôñ aduc to gêjam sakin ma keten meç gêdêj gêj tau gebe “Ônam aêac kësi gebe ñoc anôtô aôm.”

¹⁸ Lau tau tonaj sêjala gêj teñ atom ma nêj kauc masi gebe nêj matejanô gêmôb e sêlic gêj teñ atom ma nêj ñalêlôm ñadani e sêjala gêj teñ atom. ¹⁹ Èsêac taêj gêjam biñ teñ atomanô ma nêj kauc to jala gebe sêrôm biñ amboac tonecja masi gebe “Ka tau ñamakej aê kakêj kësa ja ma gano ñoc gêj to kapac gwada e gêôc aê tôj ma ka tau ñamakej aê oc jasap êtu gêj alôb-alôb teñ me. Aê oc japôñ ocduc êndêj ka ñadambê teñ me.” ²⁰ Nac tañ mata katu gêj ñaôma-ñaôma nañ, nê ñalêlôm dansañ gêjam gôlinj eñ keso ma eñ kêtôm gebe ênam tau kësi atom. Eñ kêtôm atom gebe êsôm biñ tonec gebe “Gêj tañ lemoc anôha gêgôm nañ gêjdansañ.”

Apômtau eñ Israelnêj kësiwaga

²¹ “O Jakob ma Israel, taêm ênam biñ tonaj, gebe ñoc sakinwaga aôm.

Aê kamasan aôm kôtu ñoc sakinwaga.

O Israel, aê oc jalin aôm siñ atom.

²² Aê gaserj nêm keso su amboac mu kêdaba tao ma nêm sec gê su amboac ômbinj.

Ômu ôndêŋ aê ômôêŋ gebe aê gajam aôm kêsi.”

23 O undambêac, anam wê gebe Apômtau gêgôm
gêŋ tau ɻanô kêsa.

O nom ɻalêlômac, anam lasê.

O lôcac, o saleŋac to ɻaka samob, apuc wê sa
gebe Apômtau gêjam Jakob kêsi
ma geoc nê ɻawasi lasê arja Israel.

24 Apômtau, nêm kêsiwaga, taŋ kêmasaŋ aôm arja
tênam têtaclêlôm naŋ, kêsôm biŋ tonec gebe

“Aê Apômtau, taŋ kakêŋ gêŋ samob naŋ.

Aê taucgen galam umboŋ ma gaja nom.

Asa gêmoa gêwiŋ aê.

25 Aê gasen laudansaŋ nêŋ puc gebe ɻanô êsa atom
ma gagôm lau-seoc-biŋ-lasêwaga têtu meloc
ma kakêŋ lau tokauc sênu tauŋ su sêja
ma nêŋ kauc kêtu meloc.

26 Aê kapuc ɻoc sakiŋwaganêŋ biŋ tōŋ
ma gagôm ɻoc jaerŋwaganêŋ biŋ ɻanô kêsa.

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau oc sêŋgôŋ
tonec,’

ma kêpi malac Judaŋa gebe ‘Lau oc sêkwê malac
tonec sa’

ma aê oc jajac malac ɻapopoc sa êtiam.’

27 Aê kasôm gêdêŋ gwêc ɻagêdim gebe ‘Ôtu keleŋ,
ma aê oc jaŋgôm nêm bu êpa.’

28 Aê kasôm kêpi kiŋ Kores gebe ‘Noc ɻacgejob dom-
baŋa eŋ

ma eŋ oc êŋgôm ɻoc biŋ ɻanô êsa.’

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau sêkwê malac
tonec sa êtiammaŋ,’

ma kêpi lôm dabuŋ gebe ‘Lau sênaç m kôm sêkwê
aôm saŋa.’ ”

45

Apômtau kêjaliŋ kiŋ Kores sa

- ¹ Apômtau kêsôm biŋ tonec gêdêŋ
nê ḥac Kores, taŋ geŋ oso eŋ naŋ, gebe
Aê kakam ênê lêma anôŋa tōŋ,
gebe êku tenteŋlatu tulu êmuŋ eŋ
ma êkwalec kiŋnêŋ ḥakwê su to êlêc katam su eŋ,
gebe sênsaŋ auc atom.
- ² “Aê oc jasêlêŋ jamuŋ aôm ma jaŋgôm lôc êtu tapa
ma jatuc katam ki popoc ma janac balaŋ ki tulu-
tulugen.

³ Ma oc jakêŋ awa totau-totau, taŋ sêsiŋ gêc gamêŋ
ḥakesec naŋ, êndêŋ aôm
ma awamata, taŋ sêjac sa gêc gamêŋ ḥakêsiŋ naŋ
êwiŋ.

Gebe ôjala gebe Apômtau Israelnêŋ Anôtô aê,
tec gamôêc aôm ḥa nêm ḥaê anôgeŋ,
⁴ kêtu ḥoc sakiŋwaga Jakobña ma kêtu Israel, taŋ
kajaliŋ sa naŋja.

Aê gamôêc aôm ḥa nêm ḥaê anôgeŋ.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gaê aômnêm ḥaê.

⁵ Aê Apômtau ma teŋ gêmoa gêwiŋ atom.

Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gajam gêlôŋ aôm

⁶ gebe lau aŋga oc kêpi to aŋga oc kêsêpña sêjala
gebe Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.

Aê Apômtau ma teŋ gêmoa gêwiŋ atom.

⁷ Aê kakêŋ ḥawê to kamasaŋ ḥakesec.

Aê kamasaŋ gêŋ ḥajam ma kakêŋ gêŋwapac.

Aê Apômtau, taŋ gagôm gêŋ samob tonan ḥai naŋ.”

Apômtau kêkêŋ undambê to nom

8 “O undambêac, ansêwa aŋga lôlôc,
 ma biŋgêdêŋ êsêp aŋga umboŋ amboac kom gêjac.
 Nom tau êŋa gebe Apômtaunê moasiŋ ênam kêsiŋa
 êpoa
 ma êkêŋ biŋgêdêŋ êpi êwiŋ amboac tonanđenj.
 Aê Apômtau kakêŋ gêŋ tau.”

9 Ojae êndêŋ ŋac, taŋ gêjam saic biŋ gêdêŋ nê ŋac-
 kêkêŋ-eŋwaga naŋ.
 Eŋ kêtôm kunom teŋ, taŋ gêjac saic biŋ gêdêŋ ŋac-
 gêjac-kuwaga naŋ.
 Nomku kêsôm gêdêŋ ŋac-gêjac-kuwaga gebe
 “Aôm gôgôm asagen.” Kêsôm me.

Ma kôm ŋanô tau kêsôm gebe “Nêm lêmam ŋamêtê
 masi.” Kêsôm me.

10 Ojae êndêŋ ŋac, taŋ kêsôm gêdêŋ tama gebe “Aôm
 kôka asagen lasê,”

ma kêsôm gêdêŋ awê teŋ gebe “Aôm kôkôc asagen.”

11 Apômtau, Israelnê ŋac dabuŋ, ma nê ŋac-kêkêŋ-
 eŋwaga kêsôm biŋ tonec gebe

“Amac abe atu kênac aê êtu latuciŋa me.

Me abe ajatu aê êtu kôm, taŋ lemoc êŋgôm naŋna
 me.

12 Aê kakêŋ nom ma kamasaŋ ŋamalac, taŋ sêmoa
 nom naŋ.

Aê lemoc kalaiŋ undambê ma aê kajatu gêŋ un-
 dambêŋa samob.

13 Aê kajaliŋ kiŋ Kores sa kêtû biŋgêdêŋa
 ma janam nê intêna samob êtu solop.

Eŋ oc êkwê ŋoc malac sa
 ma êŋgamboac ŋoc lau kapoacwalôŋa su.

Eŋ êŋgôm êtu ŋaôli to ŋagêjô teŋna atom.”

Lausinj undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonanj.

14 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
 “Awamata Aiguptu to Aitiopia ḥagêŋ têtuluŋa
 ma lau waso-waso aŋga Seba oc dêndêŋ aôm sêmêŋ
 ma têtu nêm gêŋ.
 Ésêac sêndaŋguc aôm.   Ésêac sêmêŋ
 tokapoacwalôgeŋ
 ma sêpôŋ aeŋduc êndêŋ aôm ma têtaŋ êndêŋ aôm
 gebe
 ‘Anôtô gêmoa gêwiŋ aômgeŋ
 ma anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ atomanô.’ ”
15 Biŋjanô, aôm Anôtô, taŋ kôsiŋ taôm naŋ.
 O Israelnêŋ Anôtô aôm kêsiwaga tau.
16 Ésêac sêkôniŋ nêm ḥacio samob tōŋ ma sêŋgôm
 ésêac majen êsa.
 Lau-sêsap-gwamwaga sêc sêwiŋ tauŋ tomajenŋen
 sêja.
17 Mago Apômtau gêjam Israel kêsi
 ma oc ênam ésêac kêsi enden tôngenŋ.
 Ésêac oc sêkôniŋ amac to sêŋgôm amac majem êsa
 atom enden tôngenŋ.
18 Gebe Apômtau, taŋ kêkêŋ undambê naŋ, eŋ
 tauŋenŋ Anôtô
 ma kêkêŋ to kêmasaŋ nom e ḥajaŋa kêsa.
 Eŋ kêkêŋ gêŋ tau wauc-waucgeŋ atom,
 eŋ kêmasaŋ kêtu lau sêŋgôŋja.
 Apômtau tonan kêsôm biŋ tonec gebe
 “Aê Apômtau ma teŋ gêmoa gêwiŋ atom.
19 Aê gajac biŋ kesec gamoa gamêŋ ḥakesecŋa atom.
 Aê kasôm gêdêŋ Jakobnê wakuc atom gebe
 ‘Ansom aê aŋga gêŋ wauc-wauc ḥalêlôm.’
 Aê Apômtau kasôm biŋjanôgeŋ,

aê kasôm biŋ lasê gêc awêgeŋ.

Anôtô ɳanô to anôtôi dansanj Babilonja

20 “Amac tenteŋlatu ɳapopoc, taŋ asêp siŋ sawa naŋ, amêŋ akac taôm sa api tagenj.

Lau taŋ sêbalanj nêŋ gwamka sêwêgeŋ
ma teteŋ mec gêdêŋ anôtô teŋ,
taŋ kêtôm gebe ênam êsêac kêsi atom naŋ,
lau tonanj nêŋ kauc masi.

21 Awa nêm biŋ sa ma akêŋ nêm biŋ tau êsa êmêŋ
ma amansaŋ biŋ awiŋ taôm.

Asa gêjac miŋ biŋ tonec gêdêŋ andanjeŋ.
Ma asa geoc biŋ tau lasê wanêcgeŋ su.

Aê Apômtau kasôm atom me.

Anôtô teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.

Aa Anôtô ɳanô to kêsiwaga ma teŋ gêmoa gêwiŋ
atom.

22 “O nom ɳamadinj samobac, akac taôm ôkwi andêŋ
aê amêŋ

ma janam amac kêsi
gebe aê Anôtô ma teŋ gêmoa gêwiŋ aê atom.

23 Aê katôc lemoc kêpi tauc
ma biŋjanô kêsa aê aoctsuj,
biŋ tau êmu êndêŋ aê êmêŋ êtiam atom.

Lau samob sêpôŋ aenjduc êndêŋ aêgeŋ
to lemenj samob têtôc êpi aê

ma samob sêsôm gebe

24 ‘Biŋgêdêŋ to ɳaclai ɳam kêsêp Anôtô taugeŋ.

Lau samob, taŋ sêjam saic biŋ eŋ naŋ, oc dêndêŋ eŋ
sêna tomajeŋeŋ.

25 Israelnêŋ wakuc samob oc ôlinj êpi ma waenj êsa
êtu Apômtauŋageŋ.” ”

46

Nom ɳaApômtau to lau Babilon nêŋ anôtôi jaba

¹ “Babilonnêŋ anôtôi gêbacnê. Gêmunjeŋ lau Babilon sêjam sakinj Bel agêc Nebo, mago galoc sêkêŋ anôtôi tonaj gêsac doŋki ɳaô. Bôc tekwenj gêbac ma sêbalaŋ gêŋ tau kêtû waba gêsac êsêac ɳaô. ² Gwam kêtôm gebe ênam tau sa atom. Nacjo sêjaŋgo su ma sêbalaŋ sêja kapoacwalô.

³ “O gôlôac Jakob to gôlôac Israel nêŋ lau ɳapopoc, aŋô ɳoc biŋ. Aê kasip amac sa gêdêŋ taŋ tenemi sêkôc amac to amac asa amêŋ naŋ, e mêŋgêdêŋ galoc. ⁴ Amacnêm Anôtô aê. Aê janam jaom amac e atu lau ɳanô tomôdê. Aê kakêŋ amac ma jajop amac ma aê oc janam amac sa to janam amac kêsi.

⁵ “Oc anam dôŋ aê êpi ɳac ondoc gebe aêagêc atôm tauŋ. Nac ondoc kêtôm aê ma amac oc ansaê aê katôm asa. ⁶ Lau sêsêwa nêŋ gold sa aŋga nêŋ talu ma sêjam dôŋ nêŋ silber. Êsêac sêjam ôli kwalam langwa teŋ gebe êmansaŋ nêŋ gold êtu gwam ma sêpôŋ aeŋduc to sêjam sakinj gêŋ tau. ⁷ Êsêac sêôc gêŋ tau sa ma sêbalaŋ jagêsac maginjm jatetoc geŋ tau kêkô ɳamala ma gacgeŋ kêkô tònê. Gêŋ tau katôm gebe êwi ɳamala tau siŋ atom. Nac teŋ awa embe ênac oc êjô enj awa atom to ênam enj sa aŋga gêŋwapac atom.

⁸ “Amac taŋ ajam dêmôêm aê naŋ, taêm ênam binj tonaj ma asala gêŋ, taŋ gagôm naŋ. ⁹ Taêm ênam gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ andanĝenj, ajala gebe Anôtô aê tauçgenj ma teŋ kêtôm aê gêmoa atomanô. ¹⁰ Gêdêŋ taŋ gajac m ɳoc kôm naŋ, kasôm kôm ɳatêpôê lasê kwananĝenj. Gêdêŋ andanĝenj aê gaoc binj, taŋ oc mêŋêsa su naŋ lasê. Aê kasôm gebe ‘Biŋ

taŋ taēc gējam naŋ oc êkô ma gēŋ samob, taŋ gabe jaŋgōm ḥanô êsa naŋ, oc jaŋgōm ḥanô êsa.’ ¹¹ Aê gamôēc ḥac teŋ gebe êmēŋ aŋga oc kēpiŋa. Eŋ oc êpôp êsêp amboac kikic gebe êŋgōm biŋ, taŋ aê taēc gējam naŋ, êtu anô. Aê kasôm tec oc ḥanô êsa.

¹² “Amac gêsumtékwa ḥatonjwaga, taŋ ajam kauc gebe bêc jaku ḥacio tulunja gêc jaēc naŋ, aŋô ḥoc biŋmaŋ. ¹³ Aê kakēŋ bêc jaku ḥacio tulunja kêdabiŋ. Bêc tau gêc jaec atom. Noc janam amac kêsija ênam tau tōŋ atom. Aê gabe janam Jerusalem sa ma jatoc Israel sa aŋga tōnê.”

47:1-48:22 Sêku malac Babilon tulu ḥawê kêsêp môtêlatu 47. Môtêlatu 48 kêtôc Anôtônê lêŋ gêjam gôlinj lau-mňa to gêjam nê lau saŋa.

49

Apômtaunê sakiŋwaga kêtû tenteŋlatunêŋ ja

¹ O amac nucac, aŋô ḥoc biŋ
ma amac lau gamêŋ jaēčjaac, akêŋ taŋem.
Apômtau kêkalem aê gêdêŋ tinoc kêkôc aê atomgeŋ.
Eŋ gê aêŋoc ḥaē aŋga tinoc têtaclêlôm.

² Eŋ gêgôm aočsuŋ ḥamata amboac bôjaŋ
ma kêsij aê gamoa nê lêma ḥalabu.
Eŋ gêgôm aê katu sôb ḥawanic sawa teŋ
ma kêsij aê ôkwi kasêp nê atali sôbja ḥalêlôm.

³ Eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Noc sakiŋwaga aôm,
Israel,
aôm oc ôwaka ḥoc waec sa.”

⁴ Mago aê kasôm gebe “Aê gaim tauc su
ma kajaiŋ ḥoc ḥaclai ḥaômageŋ.
Mago ḥoc biŋgêdêŋ gêc Apômtaunja

ma ɳoc ɳaôli gêc ɳoc Anôtôŋa.”

5 Ma galoc Apômtau, tanj kêmasaŋ aê anja tinoc têtaclêlôm,
gabe jatu ênê sakiŋwaga naŋ, kêsôm gebe Jakôc Jakob êmu êndêŋ ena êtiam ma Israel sênac tauŋ sa sêndêŋ en sêna.
Tec Apômtau ketoc aê sa ma ɳoc Anôtô kêtû ɳoc ɳaclai ɳam.

6 Enj kêsôm gebe “Aôm kôtu ɳoc sakiŋwaga gebe ômboa Jakobnê gôlôac sa ma ôkôc Israelnêŋ lau ɳapopoc sêmu sêmêŋ êtiam necgeŋ atom,
aê oc jakêŋ aôm ôtu tentenŋlatunêŋ ja amboac tonanŋeŋ
gebe ɳoc moasinjanam lau kêsiŋa naêndêŋ nom ɳamadiŋ.”

7 Biŋ tonec Apômtau, Israelnê kêsiwaga ma nê ɳac dabuŋ
kêsôm gêdêŋ enj, tanj lau sêsu enj susu ma tentenŋlatu sedec enj
ma gôlinŋwaga sêlic enj kêtû gêŋôma naŋ, gebe
“Kiŋ oc sêlic aôm ma dêndi sa êtu aôm ɳa ma kasêga oc sêpôŋ aeŋduc êndêŋ aôm
êtu Apômtau ɳaŋêŋ, tanj kêtû Israelnê ɳac dabuŋ ma kêjaliŋ aôm sa naŋŋa.”

Apômtau gêjac mata gebe sêkwê Sion sa êtiam

8 Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê kakêŋ taŋoc aôm gêdêŋ têm moasinŋa
ma gajam aôm sa gêdêŋ bêc gajam lau kêsiŋa.
Aê gajob aôm ma kakêŋ aôm kôtu poac gêdêŋ lau,
gebe jamboa nêŋ gamêŋ sa êtiam

ma janac sam nêŋ nomlênsêm, taŋ kêtû gasaŋ naŋ.

⁹ Tec jasôm êndêŋ lau kapoacwalôŋa gebe ‘Asa amêŋ,’

ma êndêŋ êsêac, taŋ sêŋgôŋ ŋakesec ŋalêlôm naŋ,
gebe

‘Asa awê amêŋ.’

Êsêac oc têtap nêŋ mo sa aŋga intêna
to sêlôm tauŋ aŋga lôc kwalam.

¹⁰ Mo to bu oc êjô êsêac atom

ma mu ŋandaŋ to oc oc êpac êsêac atom
gebe ŋac, taŋ taê walô êsêac naŋ, oc ejoŋ êsêac
ma êwê êsêac sêndêŋ bumata.

¹¹ Aê oc jaŋgôm ŋoc lôc samob êtu intêna
ma jamansaŋ intênasêga samob êtu solop.

¹² Alic acgom, lau ŋagêdô oc sêmêŋ aŋga jaêc
ma ŋagêdô aŋga nodo to aŋga oc kêsêpŋa
ma ŋagêdô aŋga gamêŋ Siene.”

¹³ O undambêac, anam lasê. O nom, ŋaôndu êpi.
O lôcac, lasê êtaŋ
gebe Apômtau gêjac nê lau têntac tôŋ
ma taê walô nê lau, taŋ sêôc wapac naŋ.

¹⁴ Mago Sion kêsôm gebe “Apômtau gêwi aê siŋ,
ŋoc Apômtau kêliŋ aê siŋ.”

¹⁵ “Awê teŋ oc êtôm gebe êliŋ nê gêŋ dedec siŋ
ma taê walô nê têtaclêlôm ŋajanô atom me.

Ma embe êliŋ siŋ, naŋ aê oc jalin aôm siŋ atomgoc.

¹⁶ Ôlic acgom, aê gajac bô nêm ŋaê gêc lemoc tapa,
nêm tuŋbôm kêkô aê laŋôcnêm ŋapanj.

¹⁷ Nêm lau-sêkwê-aôm-sawaga sêlêtigeŋ sêmêŋ
ma êsêac, taŋ sesen aôm su to sêgôm aôm kôtu
gasaŋ naŋ, sêc sêja.

18 Oc matamanô sa ma ôlic.

Êsêac samob sêkac tauŋ sa dêdêŋ aôm sêmêŋ.”

Apômtau kêsôm gebe “Aê jasôm êtu tôŋ gebe
aôm oc ônam êsêac samob sa êtu nêm gêlôŋ
ma ôjandinj êsêac amboac awê gebe ênam ɻacŋa
kêjandinj nê ômbiŋkap.

19 “Biŋjanô, nêm malac gasaŋ to ɻaalê katuc
ma nêm gamêŋ, taŋ lau sesen su naŋ,

oc êtu sauŋ-sauŋ êtu nêm lauŋa

ma êsêac, taŋ sesen aôm su naŋ, sêc su jaēcgeŋ sêja.

20 Nêm gôlôac, taŋ kôkôc gêdêŋ gôŋgôŋ tonjalêlôm
ɻawapacgeŋ naŋ,

oc sêšôm êsô taŋamsuŋ gebe

‘Gamêŋ tonec e kêtû sauŋ-sauŋ ma kêtôm aê atom,
Ôŋgôm ɻasawa êtu kapôeŋ gebe êtôm aê jaŋgôŋja.’

21 Ma aôm oc ôsôm êndêŋ taôm gebe

‘Asa kêkôc gôlôac tonec.

Aê awê kapoac ma ɻoc ɻapalê masi.

Êsêac sêkêŋ aê gaŋgôŋ kapoacwalô aŋga gamêŋ
jaēc

ma lau tonec asa gêlôm êsêac,

sêwi aê siŋ gamoa tauŋa,

tec lau tonec sêmêŋ aŋga ondoc.’ ”

22 Apômtau Anôtô kêsôm biŋ tonec gebe

“Alic acgom, aê oc jaôc lemoc sa êndêŋ lau samuc

ma oc jakêŋ puc êndêŋ lau tomôkê-tomôkê

ma êsêac oc sêsip nêm latômi tamiŋ bôŋdagî

ma sêkuc nêm latômio sêŋgôŋ magiŋm ɻao sêmêŋ.

23 Ma kiŋ oc têtu tamemi sêpô mo amacŋa,

ma nêŋ kwin oc sêlôm amac têtôm tenemi.

Êsêac oc sêpôŋ aenjduc êndêŋ amac laŋôŋanô êsêp
nomgeŋ
ma oc sêlêsôp kekop aŋga emkaiŋ.

Go amac ajala gebe aê Apômtau.

Ma êsêac, taŋ sêôŋ aê naŋ, oc majeŋ êsa atom.”

²⁴ Lau têtôm gebe sêjaŋgo ŋactêkwaniê waba su me.
Êsêac têtôm gebe sênam gôliŋ-waganê lau
kapoacwalôŋa kêsi me.

²⁵ Mago Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Aê oc janam ŋactêkwaniê lau kapoacwalôŋa kêsi
ma jajaŋgo gôliŋwaganê waba su.

Aê oc janac siŋ êndêŋ êsêac, taŋ sêjac aôm naŋ,
ma janam nêm gôlôac wakuc kêsi.

²⁶ Êsêac taŋ sêkôniŋ aôm naŋ, oc jakêŋ êsêac sêniŋ
taŋ nêŋ ŋamêšôm
to sêñôm taŋ nêŋ dec e êjaŋiŋ êsêac êtôm wain
kêjaŋiŋ lau.

Go ŋamalac pebeŋ sêjala gebe aê Apômtau, Jakobnê
ŋaclai,
nêm kêsiwaga to nêm gêjam-sawaga.”

50

¹ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
“Teneminêŋ papia-gajac-sêmôcwalô-gêŋgicŋa,
taŋ êsêac sêkôc gêdêŋ aê gawi êsêac siŋŋa naŋ, gêc
ondoc.

Ma ŋac ondoc nê tôp gêc aê
gebe kakêŋ amac gêdêŋ ej aja.

Alicgac me, aê kakêŋ amac gêdêŋ lau sêjam ôli
amac kêtû nêm secŋa
ma aê gawi tenemi siŋ kêtû êsêac tauŋ nêŋ geoŋa.

2 “Amboac ondoc, gêdêŋ taŋ aê gaô lasê naŋ, ḥac teŋ gêmoa atom.

Ma gêdêŋ taŋ aê gamôēc naŋ, teŋ gêjô aêŋoc biŋ atom.

Ñoc lemoc kêtû dambê tec janam kêsi jaŋgôm êtôm atom me.

Ñoc ḥaclai kêtû palê, tec janam sa atom me.

Alicgac me, aê gaec biŋ ma gwêc ḥakeleŋ kêsa.

Aê gajam bu ôkwi kêtû gamêŋ sawa

e i sépô lêna kêtû buŋa

ma bu gêjô êsêac êndu.

3 Aê kakêŋ umbonj kêsô majau kêtû nê ḥakwê to kakêŋ talu katu nê gadê abecŋa.”

Anôtônê sakiŋwaga tarja wamu êsa

4 Apômtau Anôtô kêkêŋ imbeloc jandôŋ lauŋa gêdêŋ aê

gebe jasôm ḥalô ḥajam êndêŋ lau tekweŋ gêbac.

Kêtôm bêcgeŋ samob eŋ kêmasaŋ aê taŋocsuŋ gebe jaŋô biŋ

kêtôm lau tokauc sêŋô.

5 Apômtau Anôtô gêjac aê taŋocsuŋ lasê ma aê gadec ma gajam dêmôēc atom.

6 Aê kakêŋ dêmôēc gêdêŋ êsêac, taŋ si lau ḥa sêm naŋ,

ma alicanô gêdêŋ êsêac, taŋ sêbu ḥoc sêm sa naŋ.

Aê kakwa laŋôanô auc gadêŋ lau,

taŋ sêsu aê susu to sêkasôp kêpi aê naŋ atom.

7 Mago Apômtau Anôtô gêjam aê sa, tec tecbeloc ḥawapac kasa atom.

Aê kamasaŋ laŋôcanô kêtôm poc

ma kajala kwanaŋgeŋ gebe êsêac têtôm gebe sêŋgôm aê majoc êsa atom.

⁸ Enj tanj oc êwaka njoc binjêdêñ sa nañ, gêmoa ñagala.
 Asa gebe êñgôlinj biñ êpi aê.
 Dawinj tauñ dandêñ enj tana.
 Njoc soño-soño ondoc.
 Enj ménjêtu gasuc aêmañ.

⁹ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêjam aê sa.
 Asa oc êñgôm aê jañgôñ naeo.
 Alic acgom, êsêac samob oc têtu manê amboac
 ñakwê teñ,
 tanj buleseñ señ nañ.

50:10-51:23 Propete gêjac Anôtônê launêñ
 ñjalêlôm tōñ ma geoc lasê gebe Anôtônê biñ, tanj
 gêjac mata gebe ênam nê lau kësi to êkêj êsêac têtu
 wakuc nañ, oc ñanô êsa.

52

Anôtô ênam Sion kësi anja kapoacwalô

¹ O Sion, matam êlac, ôsô nêm ñaclai sa.
 O malac dabuñ Jerusalem, ôsô nêm ñakwê ñawasi sa
 gebe lau samuc to lau ñatêmuí teñ oc sêsô sêmêñ
 êtiam atom.

² O awê kapoacwalôña Jerusalem, okolonj kekop su
 anja taôm ma ôndi sa.

O latuo kapoacwalôña Sion, ôkac lêpoa su anja
 gêsumtêkwa.

³ Apômtau kësôm gebe “Lau sêkôc aôm ma sêkêñ
 ñaôli teñ gêjô aôm atom, tec oc janam aôm kësi
 tonjaôli masigen amboac tonanjeñ. ⁴ Gêmuñgeñ
 njoc lau sêsêp Aiguptu sêja sebe sêngôñ tònê. Go
 lau Asuria sêlêsu êsêac ñaômageñ. ⁵ Ma galoc aê
 galic asagen anja tonec. Èsêac sêjaango njoc lau su
 ñaômageñ ma nêñ gôlinjwaga sêsu êsêac susu, go

sêjaiŋ ɳoc ɳaê kêtôm bêcgeŋ ɳapan̄. Apômtaunê biŋ tonec. ⁶ Kêtu tonan̄ja ɳoc lau oc sêŋô ɳoc ɳaê êtu tōŋ ma êndêŋ bêc ônê oc sêjala gebe aê taucgeŋ tec kasôm gebe Aê tau tonec.”

⁷ Op, ɳawae-ɳajamwaga, taŋ mêm̄kêpi lôc naŋ, akaiŋ ɳakicsêa ɳajamanô.

En kêsôm wama lasê to kékêŋ ɳawae ɳajam gêmêŋ ma kêsôm moasin̄ Anôtô ênam aêac kêsiŋa lasê to kêsôm gêdêŋ Sion gebe “Nêm Anôtô kêtû kiŋgac.”

⁸ Ôŋô, nêm dibwaga sêôc aweŋ sa ma sêjam lasê gebe tauŋ mateŋjanô sêlic Apômtau gêmu gêmêŋ Sion kêtiam.

⁹ O Jerusalem ɳapopoc, ôpuc wê sa ma ônam toôndugeŋ gebe Apômtau gêjac nê lau têntac tōŋ ma gêjam Jerusalem kêsi.

¹⁰ Apômtau kêmêtôc nê lêma dabuŋ gebe tenten̄latu samob sêlic ma nom ɳamadiŋ samob sêlic aêacnêŋ Anôtônê moasin̄ gêjam lau kêsiŋa.

¹¹ Ajôc, ajôc, awi gamêŋ tonec siŋ, amoasac gêŋ ɳatêmu atom.

Amac taŋ abalaŋ Apômtaunê laclu naŋ, awi gamêŋ tonec siŋ ma amansaŋ taôm atu selec.

¹² Gebe amac oc asa akacgeŋ atom me aêc su amboac lau sêc siŋ atom gebe Apômtau oc ejop amac ma Israelnêŋ Anôtô oc êkwa amac auc.

Apômtaunê sakiŋwaga nê ɳandaj

13 “Alic acgom, ηoc sakiŋwaga oc êtap kôm ηamoasiŋ sa,

oc sêkiaŋ ej to tetoc ej sa e êŋgôŋ lôlôcgeŋ.

14 Lau ta  sam têtakê k  tu ejŋa
gebe s  lic ej ôli todecgeŋ k  t  m   jamalac atom
ma laŋ  an   k  t  m   jamalacn   atom.

15 Ma tenten  latu ta  sam oc têtakê   tu ejŋa amboac
tonan  geŋ.

Ma kiŋ oc s  k  pic aweŋsuŋ   tu ejŋa
gebe   s  ac oc s  lic g  ŋ, taŋ lau s  k  ŋ   jawae g  d  ŋ
  s  ac atom naŋ,

ma sêjala g  ŋ, taŋ s  ŋô   jawae su atom naŋ. * kiŋ
Kores k  k  ŋ laclu tau lau sejoŋ s  mu s  ja.

53

1 “Asa k  k  ŋ g  wiŋ biŋ, taŋ a  ac taŋô naŋ.

Ma Ap  mtaun   l  ma   aclai geoc tau las   k  pi asa.

2 Gebe   ac tau k  puc k  t  m ka   as  li teŋ a  ac talic,
k  t  m   awakac teŋ k  poa aŋga nom   akeleŋ.

  n     akatu to   awasi gebe   mansaŋ a  ac mateŋjan  
  jamna masi.

Ma   n   laŋ  an   g  jac a  ac mateŋjan     jam atom.

3   amalac s  su eŋ susu to s  su sam su eŋ.

Eŋ   ac tog  ŋwapac, taŋ k  jala   andaŋ g  macŋa k  tu
t  ŋ.

Eŋ k  t  m   ac, taŋ lau s  saŋ laŋ  jan   auc g  d  ŋ eŋ
naŋ.

  s  ac s  su eŋ susu, ma a  ac talic eŋ amboac g  ŋ
  o  ma.

4 “Biŋjan  , eŋ k  balan   a  acn  ŋ g  mac

---

* **52:15:** Laclu l  m dabuŋja tau tonec. Lau Babel s  janjo su ma

to kêsip aêacnêj gêjwapac sa,
mago aêac tec talic ej kêtôm ñac, taŋ Anôtô kêlêsu
to gêjac ma kêkônij tôŋ ej naŋ.

5 Tagen sêguŋ ej ôli lasê kêtu aêacnêj geoŋa
ma sêjac ej ôli popoc kêtu aêacnêj secŋa.
Ma ñagêjô, taŋ ej kêtap sa naŋ, kêkêj aêac tamoa
toôliŋ samucgeŋ

ma ênê sêmmala gêgôm aêac ôliŋ ñajam kêsa.

6 Aêac samob dajo tatôm domba gêbôm
ma tasa tauŋ nêŋ lêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.
Ma Apômtau gêu aêacnêj sec samob jagêſac eŋgeŋ.

7 “Sêjac to sêlêsu ej, mago kêtaŋ atom.

Sejoŋ ej amboac domba, taŋ sebe sêmbucŋa
ma amboac domba ñalatu, taŋ sebe sêkapiŋ ñaôlilu
naŋ,
ma kêtaŋ atom.

8 Gêdêŋ taŋ sêkônij ej naŋ, sêmêtôc ej kêtôm
ñagôliŋ atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakucnêŋ miŋ.

Oc masi gebe seseŋ ej su aŋga nom
ma sêjac ej êndu kêtu ñoc launêŋ geoŋa.

9 Sêkwê ênê sê gêc gêwiŋ lau alôb-alôb nêŋ
ma sêsuŋ ej gêc gêwiŋ lau tolêlôm.

Mago ñac tau gêgôm keso teŋ atom
ma biŋdansaŋ teŋ kêsa ej awasuŋ atom.

10 “Mago Apômtau gêlic ñajam, tec kêkêj ñandaŋ kêpi
ej to kêkônij ej ña gêmac.

Ñac tau embe êkêj tau êtu da êjô sec su,
oc êlic nê wakuc ma êmoa bêc gwalêkiŋ
to biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam naŋ, oc êngôm êtu
anô.

11 Enj oc elic nê katu ôluñ-ôluñ tau ñajanô e têtac
ñajam êsa ma êôc enj katu tôñ.

Aêñoc sakinwaga gêdêñ tau nê ñandañ gêgôm lau
taêsam têtu lau gêdêñ
gebe enj gêôc nêñ sec gêjô êsêac su.

12 Amboac tonaj gabe jakêñ enj êwê kaiñ gêñlênsêm
êwiñ lau towae
ma êwê kaiñ lau ñajaña nêñ siñ ñanô êwiñ
gebe enj kékêc nê dec siñ ma gêmac êndu
ma sêsam enj gêwiñ lau sec,
enj tañ gêôc taêsam nêñ sec su
ma ketenj mec kêtû secwaganja nañ.”

54

Apômtau têtac gêwiñ Israel geden tôñgen

1 Apômtau kêsôm gebe

“O awê kapoac, tañ kôkôc ñapalê atom nañ, ôpuc wê
sa.

Aôm awê, tañ ñapalê kêtunj aôm atom nañ, ônam wê
toôndugeñ ma têmtac ñajam êsa.

Gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kêlêlêc awê toñac
nê su.

2 Ônac têku nêm andu

ma ôngôm nêm balêm ênac tau jaê,
ôngamiñ salôm to waba anduña atom.

3 Gebe aôm oc ôtu taêsam ma ônam gamêñ, tañ gêc
nêm anô to gasêña nañ auc.

Ma nêm wakuc oc sêwê kaiñ tentenlatu têtu nêñ
gêñlênsêm

to sêngôñ malac gasañ samob auc.

4 “Ôtêc taôm atom, gebe sêngôm aôm majam êsa
atom.

Ma têmbêlam ɻawapac êsa êtu sêsu aôm susuŋa atom.
 Gebe gêŋ, taŋ gêgôm aôm majam kêsa gêdêŋ aôm
     ŋapalégeŋ naŋ, oc ôliŋ siŋ
 ma taêm ênam kôtu awêtuc ɻabiŋ wapac êtiam
     atom.

5 Gebe ɻac, taŋ kêkêŋ aôm naŋ, kêtu nêm akweŋ,
 nê ɻaê gebe Lausinj undambêŋa nêŋ Apômtau.
 Ma Israelnêŋ ɻac dabuŋ kêtu nêm kêsiwaga,
 sêsam eŋ gebe Nom samucgeŋ ɻaAnôtô.

6 Gebe Apômtau gêmôéc aôm
 amboac gêmôéc awê, taŋ nê akweŋ gêwi eŋ siŋ ma
     gêŋgôŋ tonjalêlôm ɻawapacgeŋ naŋ,
 ma amboac awê, taŋ ɻac wakuc kêtij eŋ su naŋ.
 Nêm Anôtônê biŋ tau tonec.

7 Aê gawi aôm siŋ têlagenj,
 mago taêc walô aôm ɻanô, tec jajonj aôm sa êtiam.

8 Aê têtac ɻandaŋ sec, tec gasanj lanjôcanô auc gêdêŋ
     aôm têlagenj,
 mago kêtu aêŋoc têtac gêwiŋ teŋgeŋja aê oc taêc
     walô aôm.
 Apômtau, nêm kêsiwaga, nê biŋ tau tonec.

9 “Aê galic têm tonec kêtôm Noanê bêc.
 Aê katôc lemoc gebe Noanê bu êsuŋ gamêŋ sa êtiam
     atom,
 tec aê katôc lemoc amboac tonanjenj gebe oc têtac
     ɻandaŋ êndêŋ aôm
 to jaec biŋ aôm êtiam atom.

10 Lôc oc êc su ma gamêŋ ɻabau oc ɻawiwic-êsa,
 mago ɻoc têtac gêwiŋ teŋgeŋja oc êwi aôm siŋ atom
 ma ɻoc poac wamaŋa oc ɻawiwic êsa atom.
 Apômtau taŋ taê walô aôm naŋ, nê biŋ tau tonec.”

Jerusalem wakuc

11 “Aôm tanj gômoa jageo ma gamêj kêlanjgañ aôm
ma teñ gêjac aôm têmtac tôñ atom nañ,
ôlic acgom, aê jakêj nêm alê êkô poc ñaô
ma jau nêm demboñ ênsac pocawa ñaô.

12 Aê oc jamansañ nêm bôcdêmôê ña pocawa kokoc
to nêm katam ña pocawa ñaôsic-ôsic
ma nêm sagiñ samob ña poc ñawasi tokainj-tokainj.

13 Apômtau tau oc êndôñ nêm latômi samob
ma nêm wakuc oc têtap kôm ñamoasiñ kapôeñ sa.

14 Aôm oc ôkô biñgêdêj ñaô.

Lau teñ oc sêkônij aôm tôñ atom, tec ôtêc taôm
atom.

Ma gêj êtakê aômña oc êndambij aôm atom, oc ênac
jaê aôm.

15 Lau teñ embe sêkêj kisa êndêj aôm, nañ ñam
êsêp aê atom

ma aôm taôm oc ôku ñac, tanj ênac siñ êndêj aôm nañ
tulu.

16 Ôlic acgom, aê kakêj ñac-kêpac-kiwaga, tanj gêguc
ja

gebe êmansañ waba siñña nañ,
ma kakêj ñac, tanj enseñ waba tau su nañ, amboac
toñañ.

17 Waba siñña, tanj sêmasañ gebe sêncac aômña nañ,
ñateñ êpi aôm atom

ma lau, tan têtij biñ êpi aôm nañ,
aôm oc ôwa êsêacnêj dansañ sa êndêj noc mêtôcña.
Gêj tonaj kêtû Apômtaunê sakiñwaganêj
gêjlênsêm

ma kêtû moasiñ, tanj kakêj gêdêj êsêac nañ.
Apômtaunê biñ tau tonec.”

55

*Apômtau gebe êkêj nê taê walô êndêj lau samob
ñaômagej*

¹ “Ajôc, amac lau, taŋ bu gêjô amac naŋ, samob andêj bu amêŋ.

Ma amac, taŋ nêm mone masi naŋ, amêŋmaŋ.
Akôc ma aniŋ.

Mêŋakôc wain to su ñaôma toŋaôli masigenj.

² Amboac ondoc, tec ajaiŋ nêm mone kêpi gêj, taŋ gêlôm amac amboac mo atom naŋ,
ma nêm kôm ñaôli gêjô gêj, taŋ gêôc amac tôŋ atom naŋ.

Anô, anô ñoc biŋ ma oc aniŋ geŋ ñajam
ma nêm katôm oc êtap moasiŋ ñajam sa.

³ Akêj taijem ma andêj aê amêŋ.
Anô gebe nêm katôm oc sêŋgôŋ mateŋ jali.
Aê oc jamoatiŋ poac teŋgeŋja êndêj amac
êtu têtac gêwiŋ teŋgeŋja, taŋ gajac mata gêdêŋ
Dawid naŋja.

⁴ Ôlic acgom, aê kakêj eŋ gêwa biŋ sa gêdêŋ lau
tomôkê-tomôkê,
ma kêtu tentenŋlatunêŋ ñatau to gôlinjwaga.

⁵ Ôlic acgom, aôm oc ômôêc lau tomôkê-tomôkê, taŋ
gôjam kauc êsêac naŋ,
ma lau tomôkê-tomôkê, taŋ sêjam kauc aôm naŋ, oc
dêndêŋ aôm sêwac
êtu Apômtau, aômnêm Anôtô ma Israelnêŋ ñac
dabuŋ, taŋ kêwaka nêm ñawasi sa naŋja.”

⁶ Ansom Apômtau, gebe têm atap eŋ saŋa tec gêc.
Awenj ênac eŋ, gebe gêmoa amac ñagala.

⁷ Ñac sec êwi nê lêŋ siŋ

ma ɳac alôb-alôb êwi nê biŋ, taŋ taê gêjam naŋ siŋ
 ma êmu êndêŋ Apômtau êna êtiam
 gebe eŋ tau oc taê walô eŋ.
 Eŋ êmu êndêŋ aêacnêŋ Anôtô êna gebe eŋ oc êsuc
 ênê sec ôkwi samucgeŋ.

8 Apômtau kêsôm gebe “Biŋ, taŋ aê taêc gêjam naŋ,
 kêtôm biŋ, taŋ amac taêm gêjam naŋ atom,
 ma amacnêm lêŋ kêtôm aêjoc lêŋ atom,
9 gebe ɳasawa, taŋ geŋ aêjoc lêŋ to amacnêm lêŋ
 ma biŋ, taŋ aê taêc gêjam to biŋ, taŋ amac taêm
 gêjam naŋ, gêngic naŋ,
 kêtôm ɳasawa, taŋ geŋ undambê to nom gêngic naŋ.

10-11 “Aêjoc biŋ oc êtôm kom to sno gêjac kêsêp aŋga
 umboŋ gêmêŋ
 ma oc êmu êpi êtiam atom
 e êmalôm nom ma ɳawê êpoa to êlêc sa
 ma êkêŋ ɳawê êndêŋ ɳac-kêpalip-ɳawêwaga
 to êkêŋ mo gebe lau sêniŋ.
 Ma aêjoc biŋ, taŋ kêsa aŋga aocsuŋ gêja naŋ,
 oc êmu êmêŋ toŋanômê atom amboac tonanjeŋ.
 Oc ênam kôm êtôm taŋ aê taêc gêjam naŋ.

12 “Gebe amac oc asa totêmtac ɳajamgeŋ ana
 ma jawê amac tobiŋmalôgeŋ.
 Lôc to gamêŋ ɳabau oc lasê êtaŋ êtu amacŋa
 ma ka saleŋŋa samob oc sêmakop lemenŋ.
 Ma kêmêsic oc êpi êjô gêŋ têkwa-têkwa
 ma môsi êpi êjô locgôm
 ma gêŋ tonaj êŋgôm Apômtaunê wae êsa
 ma êtu ɳabelo teŋgeŋŋa, taŋ senseŋ su atomanô
 naŋ.”

56:1–57:21 ηalôtêna ηagêdô, taŋ kêkanôŋ biŋ takêŋ gêwiŋja to ηamalacnêŋ lêŋ sêwi Anôtô siŋja naŋ, kêsêp ηasêbu tonec. Ηasêbu tau ηabiŋ ηamuŋa gêjac mata gebe Anôtô ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

57

Sakij Anôtônê gêdêŋ to keso

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ômôēc ôpuc awam sageŋ. Ôc awam sa amboac dauc kêteŋ. Ôsôm ηoc lau nêŋ biŋ alôb-alôb lasê êndêŋ êsêac to ôwa gôlôac Jakob nêŋ sec sêgômja sa. ² Êsêac sesom aê kêtôm bêcgeŋ ma têntac gêwiŋ sebe sêjala ηoc intêna. Kêtôm lau, taŋ sêgôm gêŋ mansaŋ ma sêwi nêŋ Anôtônê ηagôliŋ siŋ atom. Êsêac teteŋ aê kêtû mêtôc gêdêŋja ma ηalêlôm kêkac êsêac gebe têtu gasuc Anôtôŋa.”

³ Ma lau têtu kênac gebe “Aôm embe ôlic aêac atom, go anam dabuŋ mo êtu asagenjja. Ma embe ôsala aêac atom, go atu mêtê tauŋ êtu asagenjja.”

Tec Apômtau kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Alic acgom, gêdêŋ bêc ajam dabuŋja amac agôm nêm geŋ, taŋ taêm gêjam naŋ, to akônij nêm kômwaga samob. ⁴ Alic acgom, amac ajam dabuŋ mo gebe asôm to ajac taôm ma apeŋ taôm ηa lemem. Dabuŋ taŋ amac agôm naŋ, dabuŋ ηanô gebe jakêŋ taŋoc nêm mec aŋga lôlôc nec atom. ⁵ Tonaŋ dabuŋ teŋ, taŋ gêjac aê matocanô ηajam naŋ me. Bêc teŋ gebe ηamalac teŋ êkêŋ ηandaŋ êndêŋ tau ôli me. Tonaŋ ηalêŋ gebe môkêapac ênac tuluc amboac siŋ teŋ gêjac bic ma êsô talu êtu nê ηakwê ma êlinj waô me. Aôm kôsam gêŋ samob tonanŋ ηai gebe gôjam dabuŋ

mo me. Bêc teŋ, taŋ gêjac Apômtaunê matocanô ɳajam me.

Taēŋ walô lauŋa gêjac Anôtô mataanô ɳajam

6 “Mêtê anam dabuŋja, taŋ galic ɳajam naŋ, tonec gebe ôŋgambaoac ɳaclai sec ɳalêpoa su to ôkôc mêtôc geo ɳagêŋwapac su. Ôwi lau, taŋ kôkôniŋ naŋ sin ma ôpôŋ gêŋwapac ɳakioŋ tulu. **7** Ônac sam nêm mo êndêŋ lau, taŋ gêŋ gêjô ȇsêac naŋ. Ma ôkêŋ lau ɳalêlôm sawa to andu masiŋa sêngôŋ nêm andu. Ma embe ôlic lau ôlin ɳaōma, naŋ ôkêŋ ɳakwê êndêŋ ȇsêac ma ôŋgamiŋ taôm êndêŋ taômnenm lau atom.

8 “Go nêm ja ɳawê oc êpô amboac oc kêtun tau ma nêm gêmac oc êmbacnê seben ma nêm biŋgêdêŋ oc êwê aôm ma Apômtaunê ɳawasi oc êndaŋguc aôm. **9** Go embe ômôc, naŋ Apômtau oc êjô aôm awam. Embe ôkalem, naŋ en oc ȇsôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ Êndêŋ ôkac gêŋwapac to ôtôc lêmam ma mêtôc geo su aŋga nêm ɳalêlôm. **10** Embe ôkêŋ mo êndêŋ lau gêŋ gêjô ȇsêacna ma ônam malô ȇsêac, taŋ sêôc gêŋwapac naŋ, êndêŋ tonan nêm ɳawê oc êpô lasê ma nêm ɳakesec amboac ɳawê ocsalôŋa. **11** Ma Apômtau oc êwê aôm tÔŋgeŋ ma êlôm aôm aŋga gamêŋ sawa. Aômnenm ɳatêkwa oc ɳajaŋa êsa ma aôm amboac kôm, taŋ bu kêmälôm nom ɳajam naŋ, amboac bumata ɳakêŋkêŋ, naŋ bu êpa atomanô. **12** Nêm lau sêkwê malac, taŋ popoc wanêcgeŋ su naŋ, sa êtiam ma ônsuŋ nêm mimi wakuc nêŋ ɳam sa êtiam. Lau oc sêsam aôm gebe ɳac, taŋ kêbêñôc tuŋbôm ɳalasê naŋ ma kêmasaŋ andu gebe êŋgôŋ êtiam.”

Tajop Sabat ɳamoasiŋ

13 Apômtau kêsôm gebe “Embe ôngaminj amkaiñ êndêj om ma ôtulu gêj êndêj ñoc bêc dabuñ atom. Ma embe ôsam sabat tau gebe nêm bêc ôtu samucña ma ôlic Apômtaunê bêc dabuñ ñajam ma otoc sa ma ôwi nêm lêj lañgwa siñ, ônam kôm to ônam kôm awañja ma biñgalôm agwa-agwa atom, **14** go ôtap nêm moasiñ sa aنجa Apômtaunê ma aê oc jakêj aôm ôsêlêj ômoa nom samuc ñamoasiñ ñaôgej. Aê oc jakêj aôm ôwê kaiñ tamam Jakob nê gênlênsêm. Biñ tonaq Apômtau kêsôm kësa awa.”

59:1-21 Propete kêpuc boa launêj sec ma lau tau sêñô ma seoc nêj sec lasê. Apômtau kêmasaq lêj gebe ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kësi.

60

Nawasi Sionja, taŋ mējêsa êtu ñamu naŋ

1 Ôndi, ñawê êsa gebe nêm ñawê mêngêô lasê su ma Apômtaunê ñawasi mêtikêpô aôm.

2 Ôlic acgom, ñakesec gêsañ nom auc ma gêsuñbôm gêjam tentenlatu auc, mago Apômtau oc mêtêpô aôm ma nê ñawasi oc mêtênsac aôm ñaô.

3 Ma tentenlatu oc dêndêj nêm ñawê ma kiñ oc dêndêj ñawasi, taŋ mêtêpô aôm naŋ sêmêj.

4 Ôc matamanô sa ma matam enso ôlic gebe Êsêac samob sêkac tauñ sa ma dêdêj aôm sêmêj. Nêm latomi oc sêmêj aنجa gamêj jaêc ma lau oc sêcip nêm latomio.

5 Aôm oc ôlic gêj tau totembêlam angenj

ma nêm ɻjalêlôm êkac aôm to têmtac ɻajam êsa
gebe gwêc ɻaaawa totau-totau oc êndêj aôm êwac
ma tentenjlatu oc sêkêj nêj awamata êndêj aôm.

⁶ Kamele taêsam oc sênsaŋ aôm auc
ma kamele ɻjalatu sêmêj aŋga Midian to Epa.
Lau Seba samob oc sêmêj
ma sêkôc gold to gêŋmalu sêmêj
ma sêsôm Apômtaunê wae lasê.

⁷ Êsêac oc sejoŋ domba samob aŋga Kedar sêndêj
aôm sêmêj
ma domba kapoac aŋga Nebaiot oc sênam sakinj
aôm.
Êsêac oc sênsac ɻoc altar têtu da ɻajam
ma aê jaŋgêlônj ɻoc andu ɻawasi.

⁸ Asa lau tec sêlôp amboac tao
ma amboac moŋgom, taŋ sêlôp dêdêj nêj kakai.
⁹ Êsêac sêjac waŋ sa kêtû aêŋa
ma lau Tarsis nêj waŋ têtu ɻamata
gebe sêkôc nêm latômi aŋga gamêj jaêc sêmêj
tonêj gold ma silbergenj
sebe tetoc Apômtau, aômnêm Anôtô
ma Israelnêj ɻac dabuŋ sa gebe eŋ kewaka nêm
ɻawasi sa.

¹⁰ “Ma lau jaba oc sêmboa nêm tuŋbôm sa
ma nêj kiŋ oc sênam sakinj aôm.
Gebe aê gajac aôm kêtû têtac ɻandaŋja,
mago kêtû ɻoc moasiŋja tec oc taêc walô aôm.
¹¹ Ma nêm katam oc êlêc su êkôgenj endej tôngenj
êtôm êmbêc to eleŋ oc sênsaŋ auc atom
gebe lau oc sejoŋ tentenjlatunêj awamata dêndêj
aôm sêmêj

ma nêŋ kinj oc sêwê sêmurj êsêac.

12 Gebe tentenlatu teŋ me gamêŋ kiŋŋa teŋ, taŋ
ênam sakij aôm atom naŋ, oc ênaŋa.

Lau amboac tonaj oc sênaŋa samucgeŋ.

13 Lebanon ñaŋawasi oc êndêŋ aôm êmêŋ,
kaleloŋ to kêmêsic ma kabôeŋ amboac tonanjeŋ
gebe sêŋgêlôŋ ñoc lôm dabuŋ ñamala
ma aê gabe jatoc octapa ñamala sa.

14 Go êsêac, taŋ sêkônij aôm naŋ, nêŋ latunij oc
sewec dêndêŋ aôm
ma êsêac samob, taŋ sêsu aôm susu naŋ, oc mêŋsêu
tauŋ sênêc aôm amkaiŋja
ma oc sêsam aôm gebe ‘Apômtaunê malac,
Israelnêŋ ñac dabuŋ nê Sion.’

15 “Lau sêwi aôm siŋ to sedec aôm
ma lau teŋ sêsa nêm gamêŋ atom,
mago galoc oc jawaka nêm waem sa ênêc endej
tôŋgeŋ
ma lau oc têntac ñajam êtu aômja ênêc teŋgeŋ ma
teŋgeŋ.

16 Aôm oc ônôm tentenlatunêŋ su, kiŋnêŋ su oc êlôm
aôm.
Ma aôm oc ôjala gebe aê Apômtau, aômnêm kêsiwaga

ma nêm gêjamsawaga aê, Jakobnêŋ ñac toŋaclai.

17 “Aê oc jakêŋ gold êjô ki jonjoŋ
ma silber êjô ki jejec
ma ki jonjoŋ êjô ka
ma ki jejec êjô poc.

Ma jakêŋ biŋmalô êtu nêm gejobwaga
ma biŋgêdêŋ êtu nêm gôlinwaga.

18 Lau sêŋô gêŋ ñaclai wauc-wauc-geŋŋa aŋga nêm
gamêŋ

to senseŋ gêŋ su ma sênaç gêŋ popoc aŋga nêm
gamêŋ ɻamadiŋ ɻawae êtiam atom.
Ma aôm ôsam nêm tuŋbôm gebe Gêjam-kêsi
ma nêm sacgêdô gebe Lambiŋ.

19 “Oc oc êkêŋ ɻawê êndêŋ aôm êndêŋ eleŋŋa êtiam
atom
ma ajôŋ ɻawê êpô aôm êndêŋ êmbêc atom amboac
tonanjeŋ

gebe Apômtau oc êtu nêm ɻawê tengeŋŋa
ma nêm Anôtô oc êtu nêm ɻawasi.

20 Nêm oc naêsep êtiam atom
ma nêm ajôŋ oc naênam tôŋ êtiam atom
gebe Apômtau oc êtu nêm ɻawê tengeŋŋa
ma nêm bêc ôtaŋ taŋiboanja oc êmbacnê.

21 Nêm lau pebenj oc têtu lau gêdêŋ
ma oc sêwê kainj gamêŋ tonec endenj tôŋgenj.

Êsêac oc têtu ɻoc ka, taŋ kasê naŋ, ɻasêli
ma ɻoc lemoc ɻakôm ɻanô,
gebe sêwaka aêŋoc ɻawasi sa.

22 ɻac sauŋ tau oc êtu gôlôac kapôêŋ,
ma ɻac ɻamu êtu lau-m torjaclai.

Aê Apômtau oc jaŋgôm biŋ tau ɻanô êsa sebenj êndêŋ
ɻanoc.” *

61

Nawae ɻajam Anôtô ênam Sion kêsina

1 Apômtau Anôtô nê ɻalau kêpi aê gebe Apômtau genj
oso aê
gebe jasôm ɻawae ɻajam lasê êndêŋ lau ɻalêlôm
sawa

---

* **60:22:** Lebanon ɻajawasi tau kaseda, taŋ kêkô lôc tau naŋ.

ma kêsakinj aê gebe janac lau ñalêlôm popoc têntac
tôŋ
ma jasôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô
naŋ,
gebe sêŋgamboac êsêac su
ma sêlêc katam su êndêŋ lau, taŋ sêšô êsêac tôŋ naŋ.
² Ma jasôm Apômtau ênam lau kêsi ñajala
ma aêacnêŋ Anôtônê bêc êkac kamocgôcña lasê
gebe janac malô lau samob, taŋ sêmoa tonjalêlôm
ñawapacgeŋ naŋ.
³ Eŋ kêsakinj aê gebe jamoasinj lau tonjalêlôm
ñawapac aŋga Sion
to jakêŋ êsêac sêkuc sunsuŋ êjô wao, taŋ gêscac
môkêŋapac naŋ,
ma katêkwí têntac ñajamňa êjô nêŋ abec, taŋ sêjam
naŋ,
lambinj êjô nêŋ katuŋ popoc
gebe lau sêsam êsêac gebe Ka biŋgêdêŋja,
taŋ Apômtau kêsê gebe êwaka ênê ñawasi sa.
⁴ Êsêac oc sêkwê ñapopoc laŋwaanô sa êtiam
ma sêjac gamêŋ, taŋ andanqeŋ sesenj su naŋ sa
ma sêmbêñôc malac ñapopoc
to gamêŋ, taŋ kêtú gasanj gêc laŋwa sec naŋ, e
ñajam êsa.

⁵ Ma lau jaba oc sejop nêm domba,
lau gamêŋbômňa oc têtu lau sêkac nêm nom ôkwiŋa
to sênam nêm kôm wainňa.
⁶ Ma lau oc sêsam amac gebe Apômtaunê
dabuŋwaga
ma sê amac gebe Aêacnêŋ Anôtônê sakiŋwaga.
Tenteŋlatu samob nêŋ awamata oc êmoasiŋ amac

ma amac aŋgêlônj taôm ɳa êsêacnêŋ waba tokainj-
tokaiŋ.

7 Anôtônen lau têtap biŋ majenŋa sa kêlêlêc
ma lau sêgôm êsêac waen sec.

Kêtu tonanŋa êsêac oc sêwê kaiŋ gamêŋ êlêlêc su
ma êsêac têntac ɳajam ênêc endej tôŋgeŋ.

8 “Gebe aê Apômtau tau têtac gêwiŋ biŋgêdêŋ
ma têtac gedec kêjaŋgowaganêŋ lêŋ alôb-alôb.
Aê oc jakêŋ êsêacnêŋ kôm ɳaoli solopgeŋ
ma oc jamoatiŋ poac tengeŋja êndêŋ êsêac.
9 Ma lau samob, taŋ sêlic êsêac naŋ, oc sêlôc
gebe êsêac lau, taŋ Apômtau gêjam mec êsêac naŋ
tonec.”

10 Aê oc têtac ɳajam samucgeŋ êtu Apômtauŋa
ma ɳoc katuc êtu samuc ɳoc Anôtô
gebe enj kékêŋ aê kasô Apômtau gêjam aê kêsiŋa kêtu
ɳoc ɳakwê
ma kékwa aê auc ɳa obo biŋgêdêŋja,
kêtôm ɳac-gebe-ênam-awêwaga kékuc nê sunsuŋ
ma kêtôm awê gebe ênam ɳacŋa gêjam gêlônj tau ɳa
pocawa.

11 Apômtau Anôtô oc êngôm biŋgêdêŋ to lambinj
êpoa êpi tentenŋlatu samob laŋôŋnêmŋa,
êtôm nom kékêŋ ɳakatôm wakuc
ma êtôm kôm kékêŋ ɳawê, taŋ sêse naŋ kêpoa.

62:1-12 Môkêlatu tonec propete kêlambiŋ Anôtô
gebe ênam nê lau sa êndêŋ têm ɳamuŋa teŋ.

63

Bêc Anôtô êmêtôc lauŋa
(Anôtô agêc propete sêjam biŋgalôm sêwinj tauŋ)

1 “Asa tê gêmêŋ aŋga Edom, gêmêŋ aŋga malac Bosra tonê ɻakwê kêtû koc samucgeŋ ma nê obo ɻawasi sec ma kêsêlêŋ toŋaclaigeŋ.”

“Aê, aê tauc tec kasôm biŋgêdêŋ lasê ma aêŋoc ɻaclai kapôeŋ kêtôm gebe janam lau kêsina.”

2 “Nêm ɻakwê kêtû koc samucgeŋ kêtû asageŋja ma nêm obo kêtôm lau-sêka-wain-popocwaga nêŋ kêtû asageŋja.”

3 “Aê taucgeŋ kaka wain popoc, lau teŋ sêmoa sêwiŋ aê atom. Aê kaka êsêac totêtac ɻandaŋgeŋ, kaka êsêac gaim taucgeŋ totêtac ɻandaŋ sec, tec êsêacnêŋ dec ɻakasi-kasi mênkêpi ɻoc ɻakwê ma gêjam ɻoc obo samob auc. **4** Gebe ɻoc ɻalêlôm taê gêjam bêc jakac kamocgôcja kêtû tôŋ su ma ɻoc jala jakêŋ ɻagêjôŋa mênjêô lasê su. **5** Aê matoc geso gamêŋ, mago katap ɻac ênam aê saŋa teŋ sa atom. Aê katakê gebe ɻac êpuc aê tôŋja teŋ gêmoa atom. Tec tauc lemoc kaku ɻacjo tulu ma ɻoc têtac ɻandaŋ kêpuc aê tôŋ. **6** Aê kaka tentenlatu tôŋ totêtac ɻandaŋgeŋ ma kamakinj êsêac popoc totêtac secgeŋ ma kakêc êsêacnêŋ dec siŋ kêsêp nom.”

Anôtônê moasiŋ gêdêŋ Israel

7 Aê oc jalambinj Apômtaunê têtac gêwiŋ teŋgeŋja ma jalambinj gêŋsêga, taŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ aêac naŋ.

Enj kêkêŋ nê moasiŋ kapôeŋ gêdêŋ gôlôac Israelja kêtû taê walô êsêacja ma kêtû nê têtac gêwiŋ teŋgeŋjaŋa.

8 Enj kêsôm gebe “Biŋjanô, aêŋoc lau tonec, ɻoc latuci, taŋ oc sênsau aê atom naŋ.”

Tec eŋ kētu êsêacnēŋ kēsiwaga kētu nēŋ gêŋwapac samobŋa.

⁹ Jaenjwaga me anjela gêjam êsêac kêsi atom, eŋ tau gêmoa gêwiŋ êsêac, tec gêjam êsêac kêsi. Eŋ têtac gêwiŋ to taê labu êsêac, tec kêsi êsêac su. En gêôc êsêac sa mêŋkêcip êsêac kêtôm têm lanjwa njabêc samob.

¹⁰ Mago êsêac sêli aweŋ sa ma sêgôm ênê Njalau Dabuŋ têtac ɻawapac kêsa. Tec eŋ kêkac tau ôkwi jakatu nêŋ ɻacjo ma tau gêjac siŋ gêdêŋ êsêac.

¹¹ Go êsêac taêŋ gêjam ênê sakiŋwaga Mose nê têm lanjwa.

“Nac tanj gêwê nê domba ɻagejobwaga kêpi aŋga gwêc gêmêŋ naŋ, gêmoa ondoc.

Nac tanj kêkêŋ nê Njalau Dabuŋ kêsêp nêŋ ɻalêlôm naŋ,

¹² to kêkêŋ nê lêma ɻawasi jagêwiŋ Mosenê lêma anôŋa ma gêwa gwêc kêkôc kētu êsêacŋa gebe êwaka nê ɻaê teŋgeŋŋa sa

¹³ to gêwê êsêac sêsêp gwêc ɻagêdimbob ɻalêlôm naŋ ma sêka selec atom amboac hos, tanj kêsêlêŋ gêmoa gamêŋ sawa naŋ, gêmoa ondoc.”

¹⁴ Apômtaunê Njalau gêwê êsêac amboac bulimakao sêsêp gaboaŋ sêja gebe sêlêwaŋ tauŋ.

Aôm gôwê nêm lau amboac tonanj gebe ôŋgôm nêm ɻaê ɻawae êsa.

Mec Anôtô taê walô to ênam nê lau saŋa

¹⁵ Matamanô êsêp aŋga undambê, aŋga nêm gamêŋ dabuŋ to ɻawasi ma ôlic.

Nêm ôlim palê to ɳaclai tau ma gôjam awam su taêm walô aêacɳja gêc ondoc.

Ôngamiŋ taôm atom

¹⁶ gebe aêacma tameŋi aôm.

Abraham gêjam kauc aêac ma Israel kêjala aêac atom.

O Apômtau, aêacma tamenji aôm,

gêdêŋ andanqeŋ sêsam aômnêm ɳaê gebe Aêacma kêsiwaga.

¹⁷ O Apômtau, amboac ondoc gôgôm aêac aôc aso nêm intêna.

Amboac ondoc gôgôm aêacma ɳalêlôm ɳadani kêsa gebe atêc aôm atomŋa nec.

Ômu ômôeŋ êtu nêm sakinwaga,

taŋ têtu nêm gôlôaclênsêm naŋŋa.

¹⁸ Lau alôb-alôb sêjaiŋ nêm lôm dabuŋ

to aêacma ɳacio sêka nêm gamêŋ dabuŋ popoc kêtû agenŋa.

¹⁹ Aêac atôm lau, taŋ aôm gôjam gôliŋ êsêac atom naŋ,

ma atôm lau, taŋ sêwê kaiŋ nêm ɳaê atom naŋ. *
lau-sêkawaga nêŋ kôm ɳagêdô sa. Lau saka wain ɳanô e popoc ma ɳatêkwí asa. Propete gêjam

64

¹ Ojae, ôkac undambê êŋgic ma ôsêp ômôeŋmaŋ,
e lôc ɳawiwiç êsa êkô aôm laŋômnêmŋa,

² amboac ja gen gab ma amboac ja gêgôm bu keletoc

gebe êwaka nêm ɳaê sa êndêŋ nêm ɳacio

* **63:19:** ɳamadiŋ 2 gawa lau, taŋ sejon wain ɳanô sa naŋ, ma

ma êngôm tentenjlatu têtênenêp sêkô aôm
lanjômnêmna.

³ Aôm gôgôm gêysêga kainj teñ, tañ taêñ gêjam atom
nañ,

ma kôsêp gômôêñ e lôc ñawiwic kêsa kêkô aôm
lanjômnêmna.

⁴ Lau teñ sêñô biñ amboac tonaj ñateñ gêdêñ
gêmuñgeñ atom

ma kêsô lau teñ tañeñsuñ atom

ma lau teñ materjanô sêlic anôtô teñ, tañ gêmoa
gêwiñ aôm

ma gêjam kôm kêpi êsêac, tañ sêôñ eñ nañ atom.

⁵ Aôm gôwê êsêac, tañ sêgôm gêñ gêdêñ

ma taêñ gêjam nêm lêñ sêmoa nañ.

Aôm têmtac ñandanj gêdêñ tañ aêac agôm sec nañ,

ma aêac ali awenj sa gêdêñ aôm wanêc-wanêc.

Asa oc ênam sa.

⁶ Aêac samob atôm ñac ñatêmuí

ma aêacma kolenj gêdêñ samob kêtôm ñakwê ñajec.

Aêac samob atu masê amboac ka ñalaunj

ma aêacma sec gêju aêac sa amboac mu gêju ka
ñalaunj sa.

⁷ Lau teñ awenj gêjac aômnêm ñaê atom

ma lau teñ têntac gêboanj gebe sêsap aôm tôñja
atom.

Gebe aôm kôsiñ lanjômanô gêdêñ aêac

ma kôkêñ aêac asô tauñ ma sec ñañaclai ñalabu.

⁸ Mago aêacma Tamenji aôm, Apômtau.

Aêac atôm nomku ma aôm kôtôm ñac-kêpac-kuwaga.

Aôm lêmam ñakôm ñanô aêac samob.

⁹ O Apômtau, têmtac ñandanj êndêñ aêac êlêlêc su
atom

ma taêm ênam aêacma sec endenj tôñgeñ atom.

Ôlic ma taêm ênam acgom, aômnêm lau aêac samob.

¹⁰ Nêm malac samob kêtû gamêj gasanj.

Sion kêtû gasanj ma Jerusalem kêteâej.

¹¹ Èsêac sêkêc aêacma lôm dabuñ ñajam, tañ andanjeñ tameñmai sêlanem aôm sêmoa nañ, ma sêjac gêj ñajam samob, tañ têntac gêwiñ nañ popoc.

¹² O Apômtau, aôm gobe ôngamiñ taôm êndêj aêac ma ônam taôm tôñ to ôkônij aêac ñanôgej me.

65

Anôtô kêteaj tañiboa kêtû lau sêkêj dêmôeñ eñja

¹ Apômtau kêsôm gebe ‘Aê kasaê èsêac, tañ sêjam mateñ sa êtu aêra atom nañ, ma kasaê lau, tañ sesom aê atom nañ, gebe têtap aê sa. Aê kasôm gebe ‘Aê tec gamoa, aê tec gamoa’ gêdêj lau, tañ awenj gêjac aê atom. ² Aê kamêtôc lemoc kêtôm bêc samuc gêdêj lau sêli tauñ saña, tañ sêsa nêj lêj alôb-alôb kêtôm tauñ nêj kauc taêj gêjam nañ. ³ Ma sêgôm aê têtac ñandañ kêsa ñapañ tomajeñ gêbacgej. Èsêac sêkêj da añga nêj kôm ma gêj malu kêtû daja gêscac poc tiki-tiki, tañ sêpac nañ ñaô. ⁴ Ma sêngôj gamêj sêôña ma sêkac tauñ sa gêdêj gêbêc añga gamêj ñakêsiñ ñagêdô. Ma señ bôcanô ñamêôm to gêj, tañ gajac jao nañ, ñasulu kêpoac nêj laclu ñalêlôm. ⁵ Èsêac sêôm gebe ‘Amoa nêm taômja ma mëjandambiñ aêac atom gebe aêac lau dabuñ.’ Lau tonaj têtôm ja dauñ kêtûn aê lusucsunj, kêtôm ja kêtûn aê bêc samuc.’

^{65:6-16} Anôtô geoc lasê gebe êmêtôc lau sêbuc dêmôeñ eñja ma gêjac mata sêngôj mateñ jali

tengeñ ñawasi gêdêñ lau ñalêlôm ñaŋêñ. Biŋ tonaj lulu kêgaluŋ tau aŋga ñasêbu tonaj.

Undambê wakuc to nom wakuc

17 “Alic acgom, aê jakêñ undambê wakuc to nom wakuc.

Ma lau oc taéñ ênam gêñ andaŋgeñja êtiam atom me oc ênêc nêñ kauclêlôm êtiam atom.

18 Ma lau oc têntac ñajam to sênam lasê êtu gêñ, taŋ aê jakêñ naŋja.

Gebe alic acgom, aê jakêñ Jerusalem têtac ñajam êsa ma ñalau têtu samuc.

19 Ma aê oc têtac ñajam êpi Jerusalem ma jatu samuc ñoc lau.

Ma lau sêñô lau sêpuc taŋiboa sa ma têtaŋ aŋga malac tau êtiam atom.

20 Ñapalê dedec teŋ oc êmoa bêc luagêcgeñ aŋga malac tau ma êmac êndu atom ma ñamalacanô oc êmac êndu atom e nê bêc ñatêku êsu.

Gebe ñapaŋ dedec nê jala êtu 100, go êmac êndu ma teŋ nê jala embe êtôm 100 atom ma êmac êndu, naŋ lau oc sêşôm gebe Anôtô kêpuc boa eŋ.

21 Ma êsêac oc sêkwê andu sa ma sêñgôŋ ma oc sêse kôm wainja ma sêniŋ ñanô.

22 Êsêac oc sêkwê andu sa ma lau teŋ sêñgôŋ atom ma êsêac oc sêse wain ma lau teŋ sêniŋ atom gebe ñoc launêñ bêc sêñgôŋ nomja oc êtu taêsam êtôm kabôêñ ñabêc,

ma ñoc lau, taŋ kajaliŋ sa naŋ, oc têtu samuc nêñ lemenj ñakôm ñanô.

23 Êsêac oc sênam koleŋ ñaõmageñ atom ma sêka gôlôac lasê êtu sêôc gêñwapacŋa atom.

Gebe lau, taŋ Apômtau gêjam mec naŋ, nêŋ wakuc
 êsêac.
 Ma êsêacnêŋ gôlôac oc sêmoa sêwîŋ êsêac.
²⁴ Êsêac awen̄ ênac aê atomgen̄ ma aê jajô êsêacnêŋ
 biŋ.
 Êsêac gocgo sêsôm biŋ sêmoa ma aê jakêŋ taŋoc
 êsêac.
²⁵ Kêambôm to domba ŋalatu oc sêniŋ gêŋ sêwîŋ
 tauŋ
 ma lewe oc sêniŋ gêgwaŋ êtôm bulimakao
 ma kekop êtu moacnê mo.
 Êsêac oc sêkêŋ ŋandaŋ to senseŋ gêŋ aŋga ŋoc lôc
 dabuŋ atom.
 Apômtaunê biŋ tau tonec.”

66

*Anôtônê mêtôc to Sionnê moasiŋ, taŋ gocgo
 mêtôc*

¹ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe
 “Undambê kêtû ŋoc lêpôŋ
 ma nom kêtû ockain̄ ŋakademboŋ.
 Amac abe akwê aêjoc andu amboac ondoc
 ma ŋoc gamêŋ jalêwaŋ tauçna ênêc ondoc.
² Aê lemoc kamasaŋ gêŋ samob tonec ŋai,
 tec gêŋ samob tonec kêtû aêjoc gêŋ.
 Apômtaunê biŋ tau tonec.
 Mago matoc gê ŋac, taŋ kékôniŋ tau
 ma nê katu ôluŋ-ôluŋgeŋ to gêjac tênen̄ aêjoc biŋ
 naŋ.”

66:3-24 Njasêbu ŋamuŋa nec kékwa Anôtô êmêtôc
 lau geo gala, taŋ sêsa nêŋ lêŋ gêjac eŋ mataanô
 ŋajam atom naŋja ma ênam mec lau, taŋ têtêc eŋ
 to taŋeŋ wamu eŋ naŋja.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb